

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Економічний факультет

Кафедра банківського і страхового бізнесу

Кваліфікаційна робота магістра

на тему:

“РОЗВИТОК НЕОБАНКІНГУ В УКРАЇНІ”

Виконала:

студентка 2 курсу, групи ЕкбМ-21с
освітньої програми “Банківський
бізнес і фінансові технології”
Бляхарська Андріана Андріївна

Керівник:

Іршак Олеся Степанівна
кандидат економічних наук, доцент

Рецензент:

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ НЕОБАНКІНГУ	6
1.1 Сутність необанкінгу та методологія його дослідження.....	6
1.2 Функції цифрових банків	12
1.3 Нормативно-правове забезпечення діяльності необанків в Україні.....	16
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ НЕОБАНКІНГУ В УКРАЇНІ.....	23
2.1 Аналіз діяльності необанків на ринку фінансових послуг.....	23
2.2 Мобільний банкінг як основа банківських інформаційних систем.....	31
2.3 Проблеми впровадження фінансових технологій у вітчизняному банківському бізнесі.....	38
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НЕОБАНКІНГУ В УКРАЇНІ.....	45
3.1 Зарубіжний досвід необанкінгу та його імплементація в Україні.....	46
3.2 Напрями підвищення ефективності необанків та стратегія їх розвитку.....	57
ВИСНОВКИ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
ДОДАТКИ.....	78

ВСТУП

Розвиток необанкінгу в Україні є надзвичайно актуальною та важливою темою в сучасному фінансовому світі. За останні десятиліття спостерігається радикальна зміна підходів до фінансових послуг і зберігання коштів, а саме перехід від традиційних банківських структур до інноваційних та технологічних рішень.

Необанкінг, або фінтех, представляє собою новий напрямок у фінансовій сфері, який базується на використанні сучасних технологій, штучного інтелекту, блокчейну, та інших інноваційних рішень для надання фінансових послуг. В Україні цей сектор стрімко розвивається, привертаючи увагу як споживачів, так і інвесторів.

Актуальність теми обумовлена потребою вивчення та аналізу цього нового явища у фінансовій сфері, його впливу на економіку та споживачів, а також можливістю розробки рекомендацій для подальшого розвитку цього сектору. Така робота має великий практичний і науковий інтерес і допоможе зрозуміти та визначити перспективи розвитку фінансової системи України в умовах цифрової трансформації.

Теоретичні засади економічної ефективності, напрямів банківських інновацій, цифрових фінансових технологій у діяльності банків, тенденції зростання діджиталізації, цифровізації та сутність необанків досліджуються у працях таких вчених-економістів: Лобозинської С.М., Беззуб Р.Ю., Батковський А., Баранов А.О., Іршак О.С., Твордило О.І., Владичин У.В., Фалюта А.В., Кононенко Г.І., Кльоба Л.Г., Скоморович І.Г., Реверчук С.К..

Мета дослідження полягає у виявленні тенденцій розвитку необанків, а також розробці стратегій та напрямів підвищення ефективності вдосконалення.

Досягненню поставленої мети сприяли постановка і вирішення таких завдань:

- розкрити сутність необанкінгу та методологію їх дослідження;
- визначити функції цифрових банків;

- дослідити нормативно-правове забезпечення діяльності необанків в Україні;
- проаналізувати діяльність необанків на ринку фінансових послуг;
- оцінити проблеми впровадження фінансових технологій у вітчизняному банківському бізнесі;
- дослідити мобільний банкінг, як основу банківських інформаційних систем;
- запропонувати напрями підвищення ефективності необанків та стратегію їх розвитку в Україні.

Об'єктом дослідження є необанки в Україні.

Предметом дослідження є особливості, закономірності та тенденції розвитку необанків в Україні.

Для вирішення поставлених завдань у роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи наукових досліджень, а саме: абстрактно-логічний, порівняння, системний підхід (при розкритті сутності необанкінгу, при дослідженні функцій цифрових банків); аналітичний (у процесі дослідження нормативно-правове забезпечення діяльності необанків в Україні); порівняльного аналізу (при оцінці перспектив розвитку необанкінгу в Україні), табличний та графічний (при здійсненні аналізу діяльності необанків на ринку фінансових послуг).

Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг магістерської роботи становить 86 сторінки, з них обсяг основного тексту становить 66 сторінок. Список використаних джерел складає 53 найменування та розміщено на шести сторінках.

У першому розділі розкрито сутність необанкінгу та методологію його дослідження, функції цифрових банків, а також досліджено нормативно-правове забезпечення діяльності необанків в Україні. У другому розділі проаналізовано діяльність необанків на ринку фінансових послуг, розглянуто мобільний банкінг як основу банківських інформаційних систем та розкрито

проблеми впровадження фінансових технологій у вітчизняному банківському бізнесі. У третьому розділі досліджено зарубіжний досвід необанку та його імплементацію, а також розкрито напрями підвищення ефективності та стратегію розвитку необанків в Україні.

Інформаційною базою для написання роботи були нормативно-правові акти, навчальні посібники, статті у фахових виданнях, офіційні статистичні матеріали НБУ та вітчизняних банків, Інтернет-ресурси.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

НЕОБАНКІНГУ

1.1 Сутність необанкінгу та методологія його дослідження

Необанкінг є однією з ключових тем у сучасному банківському секторі та фінансовій сфері загалом. Це поняття, яке набуває все більшого значення в контексті стрімкого розвитку технологій та змін в споживчих уподобаннях. Визначення необанкінгу є складним завданням, оскільки ця концепція визначається різними вченими та фахівцями в галузі фінансів та інновацій. У даному розділі буде проведено аналіз різних підходів до визначення поняття "необанкінг" та надано власне визначення, яке буде використовуватися в рамках даного дослідження.

Перше визначення необанкінгу можна знайти в контексті його історичного розвитку. Вчені зазначають, що необанкінг виник як реакція на традиційну банківську діяльність та її обмеження. Згідно з цим підходом, необанкінг - це процес розширення фінансових послуг за межі традиційних банківських установ, який включає в себе використання інноваційних технологій та платіжних систем для надання послуг клієнтам [1].

Деякі дослідники визначають необанкінг як концепцію, що полягає в розриві між фінансовими послугами та традиційними банками. Вони підкреслюють, що необанкінг надає можливість споживачам отримувати фінансові послуги без прив'язки до конкретної банківської установи. Цей підхід виокремлює необанкінг як сукупність інноваційних рішень та фінансових технологій, що змінюють спосіб, яким ми взаємодіємо з грошима та фінансовими послугами [18].

Інші автори визначають необанкінг як поняття, що охоплює ширший спектр фінансових послуг, таких як мікrokредитування, краудфандинг, електронні гроші, страхування та інші фінансові інструменти, які не обмежені банківською сферою. Цей підхід підкреслює, що необанкінг

відкриває нові можливості для доступу до фінансових послуг та створює конкуренцію для традиційних банків.

Основними характеристиками необанкінгу, які виділяються в різних визначеннях, є використання технологій, зростання доступності та зручності фінансових послуг, розширення споживчих можливостей та конкурентна спроможність. Всі ці аспекти підкреслюють важливість необанкінгу у відображенні сучасних фінансових реалій та потреб споживачів.

У контексті даного дослідження, необанкінг можна визначити як фінансову концепцію, що передбачає використання інноваційних технологій та альтернативних фінансових інструментів для надання розширених та зручних послуг споживачам, що виходять за межі традиційного банкінгу. Це включає в себе електронні платежі, мобільні додатки, краудфандинг, пірінгові платіжні системи та інші інноваційні рішення, які змінюють ландшафт фінансового ринку.

Історичний аналіз розвитку необанкінгу є важливим етапом у розумінні цього феномену у фінансовій сфері. Виникнення необанкінгу можна пояснити рядом історичних подій і тенденцій, які вплинули на трансформацію та розвиток фінансового ринку.

Спочатку, слід зазначити, що ідея розширення фінансових послуг за межі традиційних банківських установ має свої коріння в 20-му столітті, коли з'явилися перші спроби створення альтернативних фінансових інституцій. Наприклад, кредитні спілки та кооперативи надавали фінансові послуги населенню, що не могло отримати доступ до банківських установ.

Протягом 20-го століття спостерігався загальний розвиток банківської системи та банківських послуг. Однак 21-й століття приніс з собою революцію в технологіях та інформаційному просторі, що стало ключовим фактором у створенні фундаменту для необанкінгу. З появою Інтернету та розробкою мобільних технологій стали можливими нові способи обміну грошима та надання фінансових послуг.

Поширення мобільних та електронних платіжних систем у 2000-х роках відкрило широкі можливості для інновацій у фінансовій сфері. Платіжні додатки та електронні гроші стали доступні для користувачів у всьому світі. Ця тенденція призвела до появи нових гравців на ринку, які надають альтернативні фінансові послуги, незалежно від традиційних банків.

Криза 2008 року, яка спричинила фінансові та банківські кризи у багатьох країнах, також сприяла розвитку необанкінгу. Банки стали більш обережними у наданні кредитів та фінансових послуг, що відкрило шанси для альтернативних фінансових інституцій та технологій. Ця криза змусила споживачів та підприємства шукати нові шляхи отримання фінансових послуг та зменшення залежності від традиційних банків [48].

Досягнення в галузі шифрування та кібербезпеки також відіграють важливу роль у розвитку необанкінгу. Користувачі можуть бути впевнені в безпеці своїх фінансових операцій, користуючись онлайн-сервісами та мобільними додатками, що зменшує страхи від використання альтернативних фінансових інструментів.

Основні характеристики необанкінгу полягають у визначенні та розмежуванні цього феномену від традиційних банківських послуг. Необанкінг є новаторським підходом до фінансових послуг і включає в себе ряд основних ознак, які роблять його відмінним від звичайних банківських операцій. Ось деякі з цих ключових характеристик:

Однією з основних ознак необанкінгу є активне використання інноваційних технологій та цифрових рішень для надання фінансових послуг. Це включає в себе використання мобільних додатків, онлайн-платежів, шифрування даних та блокчейн-технологій [19].

Необанкінг орієнтований на полегшення доступу до фінансових послуг для різних категорій споживачів. Він надає можливість використовувати фінансові інструменти з будь-якого місця та в будь-який час, забезпечуючи зручність та гнучкість.

Необанкінг не обмежується лише традиційними банківськими операціями, а надає різноманітні фінансові послуги, такі як мікрокредитування, краудфандинг, електронні гроші та інші інноваційні рішення.

У необанкінгу акцент робиться на задоволенні потреб та очікувань клієнтів. Фінансові компанії, які працюють у цьому сегменті, стежать за фідбеком користувачів та намагаються підлаштовувати свої послуги до їхніх потреб.

Необанкінг характеризується високою гнучкістю та здатністю до швидкого адаптування до змін на фінансовому ринку. Це дозволяє йому швидко впроваджувати нові технології та послуги.

Необанкінг виступає у ролі конкурента для традиційних банків, спонукаючи їх до удосконалення своєї діяльності та розширення спектру послуг для збереження своєї конкурентоспроможності.

Роль технологій у розвитку необанкінгу в сучасному фінансовому ландшафті є надзвичайно важливою та впливовою. Інноваційні технології, такі як блокчейн, штучний інтелект та фінтех, визначають новий спосіб надання фінансових послуг і перетворюють традиційний банкінг. Нижче ми розглянемо, як ці технології впливають на розвиток необанкінгу [2].

Блокчейн є однією з найбільш впливових технологій у сфері фінансів. Ця розподілена система запису даних дозволяє забезпечити безпеку та надійність фінансових транзакцій без потреби посередників, таких як банки. У необанкінгу блокчейн використовується для створення децентралізованих платіжних систем, що дозволяє користувачам проводити операції безпосередньо один з одним, обходячи традиційні банки. Ця технологія забезпечує високу ступінь безпеки та непередбачуваності, що робить її важливим елементом необанкінгу.

Штучний інтелект (ШІ) відіграє ключову роль у покращенні обслуговування клієнтів та прийнятті рішень у фінансовій сфері. У необанкінгу ШІ використовується для аналізу великих обсягів даних,

виявлення поведінкових патернів клієнтів та автоматизації процесів. ШІ також використовується для розробки персоналізованих фінансових рішень та рекомендацій, що дозволяє підвищити якість обслуговування та задоволеність клієнтів у необанкінгових компаніях [49].

Фінтех (фінансові технології) виступає як сила, що допомагає необанкінговим компаніям створювати інноваційні фінансові продукти та послуги. Фінтех-стартапи використовують технології, щоб вирішувати різні фінансові завдання, починаючи від мікrokредитів і закінчуючи інвестиційними рішеннями. Ці компанії нерідко діють як конкуренти традиційних банків, пропонуючи більш ефективні та доступні фінансові рішення.

Перспективи дослідження необанкінгу в Україні вкріплюють свою актуальність в контексті розвитку українського фінансового ринку та потреби адаптації до сучасних викликів і технологічних інновацій. На сьогодні необанкінг в Україні є темою, яка привертає увагу, і існують важливі напрямки досліджень, які можуть суттєво сприяти подальшому розвитку цього сегменту фінансового ринку.

Роль регуляторів у розвитку необанкінгу є однією з потенційно важливих тем для досліджень. Аналіз впливу регуляторних органів на розвиток необанкінгу в Україні може допомогти визначити перспективи подальшого розвитку фінтех-компаній. Дослідження можуть зосередитися на регуляторних рамках, які впливають на фінтех, ролі Національного банку України та інших органів у формуванні необанкінгових послуг, а також на перешкодах та можливостях, що стоять перед компаніями в цьому сегменті.

Дослідження інноваційних технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект і фінтех, в контексті їхнього впливу на необанкінг, також є перспективним напрямком. Аналіз можливостей і обмежень цих технологій у створенні нових фінансових рішень та платіжних систем може розкрити потенціал для подальшого росту необанкінгу в Україні.

Значущим аспектом досліджень є також підходи до кібербезпеки у небанкінгу. Оскільки фінансові дані користувачів стають все більше цінними для зловмисників, важливо дослідити та визначити найкращі практики та технології для захисту фінансових даних у небанкінгових компаніях.

Для вивчення об'єкту будь-якого наукового дослідження необхідна методологія. У залежності від об'єкту доцільно використовувати різні набори методів наукового пізнання.

Методологія – це система принципів наукового дослідження; вчення про науковий метод пізнання законів природи за допомогою сукупності методів дослідження, що застосовуються в будь-якій науці відповідно до специфіки об'єкта її пізнання. Саме методологія визначає, якою мірою отримана інформація може служити реальною та надійною основою економічних знань. З формальної точки зору методологія пов'язана з операціями, за допомогою яких формується пізнання.

При написанні теми магістерської роботи мною були обрані такі методи дослідження: метод наукової абстракції, історичний метод, метод аналізу, метод спостереження, метод порівняння.

Метод наукової абстракції – це уявне відвернення від неістотних, другорядних ознак предметів і явищ, зв'язків і відношень між ними та виділення декількох сторін, які цікавлять дослідника. Цей метод також є одним із базових методів наукового пізнання, який мною використовувався під час вивчення теоретико-методологічних засад дослідження небанкінгу.

Історичний метод полягає у вивченні економічних об'єктів від їх виникнення до сьогодення. Історичний метод дозволяє досліджувати виникнення, формування і розвиток небанкінгу. Історичний метод мною застосовувався при написанні особливостей розвитку небанкінгу. Також цей метод допомагає зрозуміти сучасні тенденції та труднощі інноваційного розвитку небанкінгу, адже вивчення помилок минулого пояснюють проблеми сучасності.

Метод аналізу – це метод пізнання, який дає змогу поділити предмет на частини з метою його детального вивчення. У магістерській роботі метод аналізу використовується мною при дослідженні діяльності необанків на ринку фінансових послуг.

Метод спостереження передбачає одержання первинної інформації у вигляді сукупності емпіричних тверджень. Емпірична сукупність стає основою попередньої систематизації об'єктів реальності, роблячи їх вихідними об'єктами наукового дослідження. Метод спостереження використовуватиметься на кожному етапі написання магістерської роботи, адже це один із базових методів наукового дослідження. Проте найбільше спостереження використовуватимемо у другому розділі, де проводитиметься аналіз діяльності необанків на ринку фінансових послуг.

Метод порівняння – це процес зіставлення предметів або явищ дійсності з метою установлення схожості чи відмінності між ними, а також знаходження загального, притаманого, що може бути властивим двом або декільком об'єктам дослідження. Мною використаний даний метод при аналізі зарубіжного досвіду необанкінгу та його імплементації в Україні.

Отже, у мною розглянуто сутність необанкінгу та розкрито методологію його дослідження. Використовуючи широкий набір методів наукового пізнання, стає можливим здійснити комплексну оцінку необанкінгу та окреслити перспективи подальшого розвитку.

1.2 Функції цифрових банків

Електронні платежі та перекази є невід'ємною складовою сучасної фінансової системи, і цифрові банки відіграють ключову роль у забезпеченні можливості проведення таких операцій. Ці банки використовують передові технології та інноваційні підходи для надання клієнтам можливості здійснювати електронні платежі та перекази як в межах країни, так і за її межами.

Перш за все, цифрові банки надають можливість клієнтам проводити внутрішні платежі швидко та зручно. Це включає в себе оплату рахунків, трансферти між власними рахунками та перекази коштів іншим користувачам того ж цифрового банку. Зазвичай для здійснення таких операцій клієнтам достатньо використовувати мобільний додаток або веб-платформу банку, введення необхідних даних та підтвердження операції за допомогою пін-коду або відбитку пальця [20].

Однак, цифрові банки також забезпечують можливість проведення міжнародних платежів та переказів. Це є особливо важливим у сучасному глобалізованому світі, де бізнес та особисті зв'язки перетинають кордони країн. Зазвичай, цифрові банки співпрацюють зі світовими платіжними системами, такими як Visa, MasterCard, PayPal та іншими, для забезпечення можливості здійснювати міжнародні платежі та перекази. Клієнти можуть використовувати свої цифрові банківські рахунки для оплати товарів та послуг у будь-якій частині світу, а також для надсилання грошей родичам чи друзям, які перебувають за кордоном.

Для забезпечення безпеки електронних платежів та переказів, цифрові банки використовують сучасні системи шифрування та захисту даних. Крім того, багато цих банків надають своїм клієнтам можливість встановити двофакторну аутентифікацію, що додає додатковий рівень безпеки до операцій. Це може включати в себе використання SMS-кодів або додаткових програм для підтвердження операцій.

Однією з переваг цифрових банків є їхній доступність та зручність. Клієнти можуть здійснювати платежі та перекази з будь-якого місця, де є доступ до Інтернету, використовуючи смартфони, планшети або комп'ютери. Це робить цифрові банки особливо привабливими для сучасних споживачів, які цінують швидкість та зручність в обслуговуванні.

В Додатку А розглянуто одні із ключових функцій цифрових банків

Фінансова аналітика та звіти є важливою складовою функціональності цифрових банків і надають клієнтам зручний інструментарій для відстеження

та управління своїми фінансами. Ця функція спрощує процес прийняття фінансових рішень, допомагає планувати бюджет та досягати фінансових цілей. Давайте розглянемо, як цифрові банки надають доступ до фінансової аналітики, звітів та інструментів.

Перш за все, цифрові банки надають клієнтам можливість переглядати актуальну інформацію про стан своїх фінансів через веб-сайт або мобільний додаток. Клієнти можуть перевіряти баланс своїх рахунків, доступну суму грошей, історію транзакцій та інші важливі фінансові дані. Це дозволяє користувачам завжди мати актуальну інформацію про свої фінанси та вчасно реагувати на зміни.

Другий аспект - це можливість створення різних видів фінансових звітів та аналітичних звітів. Клієнти можуть генерувати звіти про витрати, прибуток, бюджети та інші аспекти своїх фінансів. Ці звіти можуть бути представлені у зручному графічному форматі, що спрощує їхнє сприйняття та аналіз. Такий інструментарій допомагає клієнтам розуміти, куди йдуть їхні гроші і як можна ефективніше управляти фінансами.

Крім того, цифрові банки надають інструменти для планування бюджету та встановлення фінансових цілей. Клієнти можуть визначити свої фінансові цілі, такі як заощадження на подорож або на купівлю житла, та встановити регулярні планові платежі для досягнення цих цілей. Додатково, банки можуть надавати рекомендації та поради з планування фінансів, що допомагає клієнтам приймати обґрунтовані рішення щодо управління своїми грошима.

Фінансова аналітика та звіти також можуть включати інструменти для аналізу ризиків та інвестиційних можливостей. Клієнти можуть використовувати аналітичні інструменти для оцінки ризиків імплементації різних фінансових стратегій та інвестиційних рішень. Такі інструменти допомагають клієнтам розуміти потенційні ризики та отримувати інформацію для прийняття обґрунтованих фінансових рішень.

Клієнтська підтримка та ефективна комунікація є важливими аспектами діяльності цифрових банків. У сучасному світі, де багато банківських послуг надається в онлайн-режимі, спілкування з клієнтами та надання їм необхідної підтримки є ключовими функціями цифрових банків.

Онлайн-підтримка є однією з основних форм взаємодії цифрових банків з клієнтами. Ця послуга надає клієнтам можливість звертатися до банку через Інтернет або мобільний додаток для отримання консультацій, вирішення питань або вирішення проблем. Онлайн-підтримка зазвичай працює цілодобово, що надає клієнтам зручність та доступність у будь-який час.

Чат-боти стали популярними інструментами комунікації для цифрових банків. Ці автоматизовані програми здатні відповідати на питання клієнтів та надавати інформацію в реальному часі. Вони можуть допомогти в різних аспектах, включаючи перевірку балансу, історію транзакцій, встановлення платежів та багато іншого. Чат-боти дозволяють клієнтам отримувати відповіді на свої запитання без очікування на черзі для звернення до оператора підтримки.

Додатково, цифрові банки можуть використовувати електронну пошту та SMS-повідомлення для спілкування з клієнтами. Вони можуть надсилати сповіщення про транзакції, рахунки та інші важливі події. Це допомагає клієнтам тримати руку на пульсі своїх фінансів і бути в курсі всіх важливих подій.

Окрім цього, соціальні мережі можуть використовуватися цифровими банками для комунікації з клієнтами. Багато банків мають сторінки у популярних соціальних мережах, де клієнти можуть задавати запитання, висловлювати свої думки та отримувати відповіді від банку [53].

Однією з важливих переваг цифрової комунікації є збереження історії спілкування. Клієнти можуть легко переглядати попередні повідомлення та консультації, що полегшує розуміння ситуації та вирішення питань.

Отже, у даному підрозділі мною було розглянуто функції цифрових банків. Важливою складовою ефективної комунікації є надання інформації клієнтам у зрозумілій та доступній формі. Цифрові банки намагаються робити фінансову інформацію і умови послуг зрозумілими та простими для клієнтів, щоб вони могли приймати обґрунтовані фінансові рішення.

1.3 Нормативно-правове забезпечення діяльності небанків в Україні

Ліцензування та реєстрація є важливими аспектами діяльності небанківських установ в Україні. Процедури отримання ліцензій і реєстрації встановлюються законодавством та регуляторами та мають свої конкретні обов'язки, які накладаються на ці установи.

Ліцензування є однією з ключових процедур для небанківських установ. Національний банк України (НБУ) відповідає за видачу ліцензій та регулювання діяльності небанківських установ в країні. Для отримання ліцензії небанківська установа повинна відповідати певним вимогам, включаючи фінансову стійкість, доброчесність та виконання всіх законодавчих вимог.

Для прикладу, регулятор може вимагати від заявника надати фінансову звітність та документи, що підтверджують його фінансову стійкість та легальність діяльності. Заявник також повинен представити плани та стратегії для розвитку своєї діяльності та забезпечення відповідності всім регуляторним вимогам. Після подання всіх необхідних документів і позитивної оцінки з боку регулятора, небанкінгова установа може отримати ліцензію на проведення фінансових операцій [4].

Реєстрація також є обов'язковою для небанківських установ і виконується відповідно до чинного законодавства. Установа повинна зареєструвати свою діяльність в органах державної податкової служби та інших компетентних органах з метою ведення бухгалтерського обліку, сплати податків та інших фінансових зобов'язань перед державою. Під час

реєстрації, необанківські установи зобов'язані надавати документи, що підтверджують їхню правомірність і діяльність відповідно до закону [23].

Наприклад, якщо необанківська установа займається електронними грошима, вона повинна зареєструватися в Національному банку України як емітент електронних грошей та забезпечити відповідність всім вимогам щодо зберігання фінансових активів клієнтів та забезпечення їхньої безпеки.

Обов'язки, які накладаються на необанківські установи після отримання ліцензії та реєстрації, включають в себе дотримання всіх регуляторних вимог та зобов'язань, забезпечення безпеки фінансових активів клієнтів, ведення звітності та платіжних обліків відповідно до встановлених стандартів. Крім того, необанківські установи підлягають регулярному аудиту та нагляду з боку відповідних регуляторів для забезпечення відповідності їхньої діяльності всім вимогам та стандартам.

Україна відзначає поступовий розвиток необанківських установ, проте цей процес супроводжується обов'язковими правилами та обмеженнями, спрямованими на забезпечення фінансової безпеки та захисту прав споживачів. Нормативно-правове забезпечення діяльності необанкінгу в Україні передбачає ряд обов'язкових вимог та обмежень для цих установ.

Однією з основних вимог є дотримання необанківськими установами стандартів фінансової безпеки. Вони зобов'язані встановити власні механізми для виявлення та запобігання фінансовим злочинам, таким як відмивання грошей та фінансування тероризму. Для цього необхідно проводити пильний моніторинг фінансових транзакцій та реагувати на підозрілі операції.

Прикладом є вимоги до регулярного надання звітності про фінансові операції органам фінансового моніторингу, які відстежують підозрілі операції та надають інформацію правоохоронним органам для подальшого розслідування. Ця звітність допомагає уникнути використання необанківських установ для незаконних цілей.

З метою захисту споживачів, необанківські установи зобов'язані дотримуватися правил конфіденційності та забезпечувати безпеку фінансових

даних клієнтів. Це означає, що вони повинні мати ефективні системи кібербезпеки та обмежити доступ до фінансових даних та особистої інформації клієнтів лише авторизованим особам.

Наприклад, для забезпечення кібербезпеки, необанкінгові установи повинні регулярно оновлювати програмне забезпечення, використовувати захищені канали зв'язку та надавати інструкції щодо безпечного використання фінансових послуг [54].

Додатково, необанкінгові установи також мають забезпечувати доступ клієнтів до інформації про умови надання послуг, включаючи тарифи та комісії. Клієнти повинні мати можливість ознайомитися з усією необхідною інформацією та приймати обдумані рішення щодо користування фінансовими послугами.

Іншим важливим обмеженням є обов'язок необанкінгових установ співпрацювати з органами державного регулювання та контролю. Вони повинні дотримуватися всіх запитів та вимог, що стосуються нагляду за їхньою діяльністю та надання інформації регуляторам.

В Додатку Б визначається основні закони та нормативні акти, які регулюють діяльність необанків в Україні та визначають правила та умови їхньої діяльності. Регуляторами цих законів є відповідні органи державного регулювання та контролю.

Антибланкінгові та антикорупційні вимоги є надзвичайно важливими аспектами нормативно-правового забезпечення діяльності необанкінгових установ в Україні. Ці вимоги створюють рамки і механізми для запобігання використанню необанківських установ для відмивання коштів та інших злочинних діянь. Для забезпечення фінансової стійкості та забезпечення справедливості в фінансовій системі України визначено ряд конкретних заходів та правил [55].

Першим важливим аспектом є вимога до необанкінгових установ створювати та підтримувати системи фінансового моніторингу. Вони повинні активно виявляти та вивчати підозрілі фінансові транзакції, що можуть

вказувати на відмивання грошей, фінансування тероризму та інші злочинні діяння. Наприклад, якщо необанкінгова установа виявляє незвичайно великі транзакції, які не відповідають типовому патерну клієнтів, вона зобов'язана повідомити відповідні органи про це підозріле операції.

Другим аспектом є вимога до необанкінгових установ проводити ідентифікацію та верифікацію клієнтів. Це означає, що перед наданням фінансових послуг необхідно встановити особу, що використовує ці послуги, та перевірити її на предмет співпадіння з обліковими даними та фінансовим станом. Наприклад, необанкінгова установа повинна перевірити, чи відповідають представлені клієнтом документи його особі та чи є підстави для підозри у фінансових маніпуляціях.

Третім аспектом є вимога до необанкінгових установ створювати та підтримувати внутрішні правила та процедури, спрямовані на запобігання використанню їхніх послуг для злочинних діянь. Це включає в себе оцінку ризиків та розробку стратегій їхнього управління, які спрямовані на зменшення можливостей відмивання грошей та інших фінансових злочинів. Наприклад, необанкінгова установа може розробити внутрішні процедури перевірки клієнтів та відслідковування підозрілих операцій [24].

Четвертим аспектом є співпраця необанкінгових установ з органами державного контролю та правопорядку. Вони повинні надавати всю необхідну інформацію та співпрацювати у розслідуванні підозрілих операцій. Наприклад, якщо необанкінгова установа виявляє підозрілу діяльність клієнта, вона повинна повідомити правоохоронні органи та надати їм доступ до відповідної інформації.

Вимоги щодо антибланкінгових та антикорупційних заходів визначені законом з метою запобігання злочинним діянням та збереження фінансової стабільності в Україні. Ці вимоги зобов'язують необанкінгові установи дотримуватися стандартів фінансової безпеки та сприяють створенню довіри в сфері фінансів та інвестицій.

Фінансовий моніторинг та звітність є важливими елементами нормативно-правового забезпечення діяльності небанків в Україні. Ці вимоги мають на меті забезпечити фінансову стабільність та запобігти використанню небанкінгових установ для фінансових злочинів. Давайте розглянемо деталі цих вимог та їхні приклади.

Перш за все, небанкінгові установи зобов'язані проводити фінансовий моніторинг, щоб виявляти та реагувати на підозрілі фінансові транзакції. Це включає в себе обов'язок встановлення процедур та механізмів для виявлення незвичайних транзакцій, які можуть вказувати на відмивання грошей, фінансування тероризму або інші фінансові злочини.

Прикладом є обов'язок небанкінгової установи відстежувати фінансові транзакції клієнтів та спостерігати за будь-якими змінами в їхньому поведінці. Якщо клієнт здійснює серію надзвичайно великих або незвичайних транзакцій, які не відповідають його типовому фінансовому поведінці, це може бути підозрілим і вимагати подальшого розслідування.

Другим аспектом є обов'язок надавати звітність органам фінансового моніторингу. Небанкінгові установи повинні регулярно надавати інформацію про підозрілі транзакції та інші фінансові дії, які можуть вказувати на можливий фінансовий злочин. Ця інформація допомагає виявляти та реагувати на потенційні загрози фінансовій безпеці.

Прикладом є вимога надавати звітність про всі транзакції, що перевищують певну суму або мають підозрілі характеристики. Такий звіт може включати докладну інформацію про клієнта, суму та опис транзакції та будь-яку іншу важливу інформацію, яка може бути корисною для розслідування.

Третім аспектом є внутрішні процедури та контрольні механізми для фінансового моніторингу та звітності. Небанкінгові установи повинні регулярно переглядати та оновлювати свої системи для забезпечення ефективного виявлення та повідомлення про підозрілі транзакції. Вони також

зобов'язані надавати навчання своїм працівникам з питань фінансового моніторингу та звітності [56].

Прикладом є встановлення програмного забезпечення для автоматичного аналізу фінансових транзакцій на предмет підозрілих ознак. Це може включати в себе виявлення незвичайних змін у структурі транзакцій клієнтів або пошук транзакцій, які здійснюються через незвичайні канали зв'язку.

Всі ці вимоги до фінансового моніторингу та звітності мають на меті запобігти використанню необанківських установ для фінансових злочинів та забезпечити фінансову стабільність. Необхідність дотримання цих вимог підтверджує важливість ролі необанкінгу в сучасній фінансовій системі та необхідність вжиття заходів для забезпечення її інтегритету та безпеки.

Додаток В ілюструє основні правила та положення, які гарантують захист прав та інтересів клієнтів необанківських установ в Україні. Вона надає конкретний перелік прав і обов'язків, які мають як необанківські установи, так і їхні клієнти. Таблиця надає загальний огляд основних аспектів захисту прав споживачів у сфері необанкінгу в Україні, зокрема право на інформацію, право на відмову та розірвання угоди, право на конфіденційність і захист персональних даних, право на скаргу та врегулювання суперечок, право на звернення до суду та право на відшкодування завданих збитків [5].

Регулювання необанківських установ в Україні є актуальною та невід'ємною частиною фінансової системи країни. Зміни в нормативно-правовому середовищі можуть значно вплинути на розвиток необанкінгу та його роль у фінансовій системі України. Давайте розглянемо можливі перспективи регулювання та їхній вплив на необанкінг.

У майбутньому можна очікувати розширення обсягу регулювання для необанківських установ. Зараз багато необанківських послуг, таких як платіжні системи та електронні гроші, регулюються обмежено. Проте зростаюча популярність та значущість цих послуг може призвести до змін в законодавстві, щоб забезпечити більшу стабільність та безпеку [25].

У світлі фінансових криз, які виникають час від часу, регулятори можуть вдосконалити механізми контролю та нагляду за необанкінговими установами. Це може включати в себе посилення вимог до капіталу, резервів та інших фінансових показників для забезпечення стійкості необанкінгових установ у випадку економічних труднощів.

Однією з ключових перспектив регулювання є забезпечення захисту прав та інтересів споживачів необанкінгових послуг. Зміни в законодавстві можуть включати в себе посилення вимог до інформаційної прозорості, захисту персональних даних та права на скаргу та врегулювання суперечок.

Отже, для підтримки розвитку необанкінгу є важливим створення сприятливого середовища для інновацій. Регулятори мають розглядати можливість спрощення процедур реєстрації та ліцензування для новаторських необанкінгових установ, щоб залучити більше інвестицій та технологічних рішень, а також посилити заходи з протидії використанню необанкінгових установ для фінансових злочинів, таких як відмивання грошей та фінансування тероризму. Це може включати в себе вдосконалення систем фінансового моніторингу та співпраці з правоохоронними органами.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ НЕОБАНКІНГУ В УКРАЇНІ

2.1 Аналіз діяльності необанків на ринку фінансових послуг

Необанкінг, або фінтех, є однією з найбільш динамічно розвиваючихся галузей фінансового сектору в Україні. Цей розділ присвячений аналізу розвитку необанкінгу в Україні, зокрема початковій стадії його розвитку, поточному стану та трендам, що супроводжують цей сектор.

Початкова стадія розвитку необанкінгу в Україні була відзначена в середині 2010-х років, коли почали з'являтися перші фінтех-стартапи та компанії, спрямовані на надання фінансових послуг за допомогою інноваційних технологій. Основною метою було полегшити доступ до фінансових послуг для всіх верств населення та покращити їхню якість.

Зараз необанкінг став значущим сегментом українського фінансового ринку. У 2020 році Україна відзначилася близько 200 компаній, які пропонують різноманітні необанкінгові послуги, такі як мобільні платежі, перекази коштів, інвестиційні платформи, кредити, інтернет-банкінг, інше. Ринок значно розширився порівняно з минулими роками, і це свідчить про високий рівень інтересу споживачів до необанкінгових рішень.

Однією з головних переваг необанкінгу є зручність та доступність послуг для населення. За допомогою мобільних додатків та онлайн-платформ клієнти можуть здійснювати фінансові операції з будь-якого місця та у будь-який час. Це особливо важливо в умовах пандемії COVID-19, коли фізичний доступ до банків обмежений.

Також варто відзначити, що необанкінг сприяє розвитку фінансової включеності. Багато людей, які раніше були відсічені від банківських послуг через високі комісії та складний процес отримання кредитів, тепер мають доступ до широкого спектру фінансових рішень.

Додаток В надає огляд головних компаній і стартапів, які активно працюють на ринку необанкінгових фінансових послуг в Україні. Вони

надають різноманітні фінансові рішення, включаючи мобільні банківські послуги, онлайн-кредитування, інвестиційні рішення та інші інноваційні фінансові продукти. Ці компанії та стартапи грають важливу роль у розвитку необанкінгу в Україні, полегшуючи доступ до фінансових послуг для населення та підтримуючи конкуренцію на ринку.

Першим українським необанком, який і зараз показує одні з найкращих показників діяльності, став Монобанк. Цей банк, отримав ліцензію від АТ «Універсал Банк», не маючи філій та банківських відділень, всі послуги здійснюються виключно за допомогою мобільних додатків. Спілкування з клієнтами здійснюється за допомогою програм Viber, Facebook, Telegram.

У 2019 році в Україні запрацювали ще два необанки Спортбанк, за ліцензією ПАТ «Оксі Банк», та Тодобанк, за ліцензією АТ «Мегабанк». У серпні 2019 р. почав функціонувати Тодобанк і запропонував своїм клієнтам 10 % річних на залишок коштів (на той час у Монобанку це було 7 %), і внаслідок, кількість клієнтів цього банку за рік знизилася. Спортбанк запрацювавши через два місяці потому, запропонував своїй цільовій аудиторії до 10 % кешбеку на спектр спортивних товарів і послуг. В результаті Спортбанк за I півріччя 2020 р. зміг залучити 30 тис. клієнтів. У порівнянні Монобанк набрав стільки ж клієнтів за перший місяць роботи.

У 2020 р. в Україні запрацював четвертий необанк – О.банк, за ліцензією АТ «Ідея Банк». Це ще одна спроба повторного прориву Монобанку. Однак, відкрившись на початку 2020 р. О.банк запропонував новітню послугу з пільговим періодом за картковими овердрафтами до 120 днів. Як результат, за I півріччя 2020 р. зміг залучити лише 14 тис. клієнтів.

У 2021 р. запрацювали ще три необанки: Необанк, за ліцензією ПАТ «АКБ «Конкорд», Ізібанк, за ліцензією АТ «ТАСКОМБАНК», та Банк Власний Рахунок, за ліцензією ПАТ «БАНК ВОСТОК». Банки зосереджені на фізичних осіб, за виключенням Необанку, який вперше почав обслуговувати юридичних осіб. Наразі з усіх банків лише Необанк та Монобанк пропонує співпрацю для фізичних осіб-підприємців. Тож ці два

банки мають схожі умови фінансових послуг. На відміну від Монобанку, Ізібанк на базі ТАСкомбанку націлений впершу чергу на конкуренцію із традиційними банками. Тож ці два банки мають схожі умови фінансових послуг.

Тож, наразі на відміну від наслідувачів Монобанк на теренах України є швидкозростаючим прибутковим бізнесом Універсал банку. За декілька років свого існування розширив клієнтську базу до 5,1 млн клієнтів, які здійснили майже 2,5 млрд покупок на 1,2 трлн грн та отримали 2,9 млрд кешбека. Ці показники перевищують можливості вітчизняних традиційних банків. Приміром, за I півріччя 2020 р. Монобанк залучив 614 тис. клієнтів, що перевищило на 1,5 разів показник найбільшого банку України – Приватбанку, а також активував 66 % клієнтських карт, а це найвищий показник у мережі вітчизняних банків. Рівень своїх показників Монобанк не змінив навіть при запровадженому урядом карантину, він продовжував накопичувати клієнтів та видавати щодня по 5000 карток. Монобанк за своїми показниками стоїть в одному ряді з такими глобальними небанками як Revolut, Monzo і N26. Успіх Монобанку пояснюється їх розробником – компанією Fintech Band. Fintech-розробники такого банківського продукту, як відмічає Національний банк України, стали колишні акціонери та топ-менеджери в українських банках, які мають одночасно прекрасний досвід у сфері фінансових послуг та обмеження у займанні керівних посад традиційних банків, по причині визнання банку неплатоспроможним.

Розглядаючи інноваційні фінансові послуги на ринку банківських послуг, можемо підсумувати можливості існуючих небанків України в Додатку Ж. Всі вони надають можливість здійснювати традиційні операції: перекази, переводи, кредит та депозит. Кредитний ліміт таких банків можна отримати у розмірі від 100 до 500 тис. грн на пільговий період у середньому на 55-62 дні (за виключенням О.банку та Спортбанку, які пропонують 120 днів). Систему накопичення такі банки пропонують у розмірі від 3-х до 9,5 % річних з щомісячною відсотковою ставкою 3,1–5 %. Кешбек таких банків

склав від 0,5 до 30 % за покупки.[8]

У майбутньому розвиток необанкінгу в Україні може супроводжуватися зростанням інвестицій та нових технологічних рішень. Зараз спостерігається зростання інтересу з боку інвесторів, які бачать потенціал для розвитку цього сектору. Також можливими трендами є розширення функціоналу необанкінгових послуг, впровадження штучного інтелекту та блокчейн-технологій для покращення ефективності та безпеки фінансових операцій.

Фінтех-компанії в Україні активно розвиваються та надають різні фінансові послуги. Це включає мобільні банківські додатки, електронні гарантії, онлайн-кредитування та інвестиційні платформи. Наприклад, Monobank, Privat24, і Alfa-Bank надають послуги з мобільного банкінгу та онлайн-кредитування.

Україна також спостерігає розвиток платіжних систем, які дозволяють здійснювати швидкі та безпечні платежі через мобільні додатки та інтернет-платформи. Наприклад, Masterpass, Apple Pay, Google Pay та інші платіжні рішення дозволяють клієнтам здійснювати оплату за товари та послуги за допомогою смартфонів або інших пристроїв [6].

Краудфандингові платформи в Україні стають популярними серед підприємців та стартапів для привернення фінансування від громадськості. Платформи, такі як "Спільнокошт" та "Сумpla", дозволяють збирати гроші на різні проекти та ініціативи через онлайн-збір коштів від інвесторів та пожертвувачів [26].

Фінтех-компанії також допомагають вдосконалити страхові послуги. Вони розробляють онлайн-платформи для придбання страхових полісів, розрахунку відшкодувань та управління страховими договорами. Такі компанії, як "Астра Страхування", впроваджують інноваційні рішення для спрощення процесу страхування.

У сфері необанкінгу розвиваються і інші фінансові послуги, такі як управління активами, переказ коштів через мобільні додатки, криптовалюти та багато інших. Фінтех-компанії продовжують розширювати свій функціонал

та впроваджувати інновації, щоб задовольнити різноманітні фінансові потреби клієнтів.

Розвиток необанкінгу в Україні востаннє виявив надзвичайну активність у використанні сучасних технологій і інноваційних рішень. Ці технологічні інновації відіграють ключову роль у забезпеченні клієнтів зручними, безпечними та доступними фінансовими послугами. В даному тексті розглянемо деякі з найважливіших технологічних інновацій, які використовуються необанкінговими компаніями в Україні.

Блокчейн, технологія, на якій базується криптовалюта, отримує все більше популярності в сфері фінансів. Україна не виняток, і багато необанкінгових компаній використовують блокчейн для створення безпечних та ефективних рішень. Наприклад, блокчейн використовується для забезпечення безпеки та надійності транзакцій у криптовалютних гаманцях. Крім того, деякі компанії пропонують послуги обміну криптовалютами або навіть інвестиційні фонди на основі криптовалют.

Штучний інтелект використовується для автоматизації процесів та покращення обслуговування клієнтів. Chatbots, які можуть надавати інформаційну підтримку клієнтам 24/7, стали популярними серед необанкінгових компаній. AI також використовується для аналізу даних та виявлення аномалій у фінансових операціях, що допомагає у виявленні фроду та забезпеченні безпеки транзакцій.

Аналітика даних використовується для розуміння поведінки клієнтів та покращення управління фінансовими ризиками. Необанкінгові компанії в Україні активно аналізують дані про транзакції та платежі, щоб зрозуміти потреби клієнтів та пропонувати їм більш індивідуалізовані фінансові рішення.

IoT дозволяє підключити фінансові послуги до речей, таких як смарт-автомобілі, розумні дома і навіть носимі пристрої. Наприклад, страхові компанії можуть використовувати дані з сенсорів автомобілів для оцінки ризику та встановлення індивідуальних страхових тарифів для водіїв.

З огляду на зростаючу кількість цифрових транзакцій та обробку великих обсягів конфіденційної інформації, кібербезпека стає важливою складовою для небанкінгових компаній. Вони вкладають значні ресурси в забезпечення безпеки своїх систем та даних клієнтів.

Регуляторна ситуація в Україні відіграє важливу роль у розвитку небанкінгового сектору. Діяльність небанківських компаній на ринку фінансових послуг супроводжується низкою правил і вимог, встановлених регуляторами. Розглянемо аналіз сучасного регулювання та вплив регуляторів на розвиток небанкінгу в Україні.

На сьогоднішній день, регуляторні органи в Україні активно впливають на функціонування небанківських компаній, забезпечуючи стабільність та довіру до фінансового сектору. Одним із ключових регуляторів є Національний банк України (НБУ), який відповідає за моніторинг та регулювання фінансових інститутів, включаючи банки та небанківські установи [27].

Однією з основних сфер регулювання є ліцензування фінансових компаній. НБУ встановлює вимоги щодо капіталу, стандарти безпеки, управління ризиками та звітності для фінансових установ. Це забезпечує стабільність фінансової системи та захищає права споживачів фінансових послуг.

Крім того, регулятори в Україні впроваджують регулятивні зміни, спрямовані на стимулювання інновацій в фінансовому секторі. Наприклад, введення "річного звіту" дозволяє небанкінговим компаніям подавати інформацію про свою діяльність онлайн, спрощуючи процес регулювання та підвищуючи ефективність взаємодії з регуляторами.

Уряд також активно працює над розробкою законодавчих актів, спрямованих на розвиток фінансових технологій та небанкінгу. Наприклад, введення закону про "електронні гроші" регулює діяльність електронних грошей і сприяє розвитку мобільних платіжних систем та електронних гаманців.

Однак, важливо відзначити, що регуляторна ситуація може бути важливим фактором обмеження для небанківських компаній. Регулятори зобов'язані забезпечити стабільність та надійність фінансової системи, і це може призвести до обмежень у впровадженні новаторських рішень та технологій, які не відповідають вимогам.

Крім того, регуляторна неоднозначність і незрозумілість правил можуть впливати на інвестиційний клімат і відкритість ринку для небанківських компаній. Деякі гравці можуть утримуватися від входження на ринок через страх перед незрозумілими регуляторними вимогами.

Усупереч цьому, регулятори мають важливе завдання забезпечити баланс між створенням сприятливого середовища для інновацій та захистом інтересів клієнтів та фінансової системи. Це вимагає постійного вдосконалення правил та регуляції, а також відкритого діалогу з небанківськими компаніями та іншими зацікавленими сторонами.

Фінансова стабільність і ризики є ключовими аспектами діяльності небанківських компаній на ринку фінансових послуг в Україні. Аналіз фінансової стабільності та ідентифікація потенційних ризиків є важливим завданням для забезпечення успішної діяльності цих компаній. Давайте розглянемо ці аспекти детальніше.

Для розуміння фінансової стабільності небанківських компаній, перш за все, важливо оцінити їх фінансовий стан. Це включає в себе аналіз фінансових звітів, балансу активів і зобов'язань, прибутку і збитків, а також ліквідності та капіталу.

Небанківські компанії зазвичай мають інший фінансовий профіль порівняно з традиційними банками. Вони можуть бути більш залежними від джерел фінансування з ринків капіталу або від інвестиційних фондів. Також, їхні фінансові моделі можуть бути більш інноваційними та агресивними, що може вплинути на їхню фінансову стабільність.

Один з ключових показників фінансової стабільності - це капіталовкладення. Наявність достатнього капіталу є важливим фактором для

забезпечення операційної стабільності та покриття можливих втрат. Фінансова стабільність також пов'язана з рівнем ліквідності, тобто здатністю компанії забезпечити потрібну кількість грошей для виконання зобов'язань.

Необанкінгові компанії стикаються з різноманітними фінансовими ризиками, які можуть впливати на їхню діяльність та розвиток. Один із основних ризиків - це ризик кредитування, пов'язаний з можливістю неповернення позик та втратами [7].

Також, необанкінгові компанії можуть бути вразливі до ринкових ризиків, пов'язаних зі змінами в цінах на фінансові активи або інтересами. Ринкові коливання можуть вплинути на прибутковість та стабільність компанії.

Крім того, регуляторні ризики також є важливим фактором для необанкінгових компаній. Зміни в законодавстві або незрозумілість регуляторних вимог можуть призвести до нестабільності та обмежень у діяльності.

Технологічні ризики також важливі для необанкінгових компаній. Загрози злому кібербезпеки, втрата даних та інші технічні проблеми можуть призвести до серйозних наслідків для фінансової стабільності.

Розглядаючи перспективи розвитку необанкінгу в Україні, важливо враховувати динаміку та тенденції цього сектору на фінансовому ринку. На сьогоднішній день необанкінг є однією з найбільш динамічних та інноваційних галузей у фінансовому секторі України. Давайте розглянемо деякі прогнози та рекомендації щодо майбутнього розвитку необанкінгу в Україні.

Однією з основних перспектив розвитку необанкінгу є подальше зростання цього сектору. За останні роки спостерігається зростання попиту на необанкінгові фінансові послуги серед населення та підприємств. Зокрема, це стосується послуг фінтех-компаній, платіжних систем, краудфандингу, страхування та інших.

За даними Національного банку України, обсяги операцій фінтех-

компаній в Україні продовжують зростати, і це свідчить про підвищений інтерес до цього сектору. Крім того, розвиток цифрових платіжних систем та мобільних платіжних додатків також сприяє зростанню необанкінгового сегменту [28].

З ростом сектору необанкінгу очікується збільшення конкуренції між різними гравцями. Це може сприяти покращенню якості фінансових послуг та інноваційному розвитку. Компанії будуть змушені зосередитися на покращенні своїх послуг, залученні клієнтів та підвищенні рівня задоволеності клієнтів.

З іншого боку, конкуренція може створити виклики для невеликих гравців на ринку, які можуть бути менш конкурентоспроможними у порівнянні з більшими та багатофункціональними компаніями.

Регуляторна ситуація також впливає на перспективи розвитку необанкінгу. Важливо, щоб регулятори створювали сприятливі умови для розвитку інноваційних фінансових послуг, забезпечуючи при цьому стабільність та захист прав споживачів [57].

Отже, в сучасному фінансовому світі, необанкінг стає все більш важливою складовою галузі, що забезпечує доступ до різних фінансових послуг через інноваційні технології та підходи.

2.2 Мобільний банкінг як основа банківських інформаційних систем

Мобільний банкінг – це інноваційна галузь банківських послуг, яка в останні десятиліття значно змінила спосіб, яким клієнти взаємодіють зі своїми банками та управляють своїми фінансами. Це додаток або веб-сервіс, який надає клієнтам можливість здійснювати банківські операції через мобільні пристрої, такі як смартфони та планшети. Мобільний банкінг став невід'ємною частиною сучасної банківської системи, пропонуючи широкий спектр послуг і зручність користування, яка перетворює спосіб, яким клієнти ведуть свої фінанси.

Для кращого розуміння поняття мобільного банкінгу, давайте

розглянемо його складові та основні характеристики. Мобільний банкінг включає в себе такі можливості, як перевірка балансу рахунку, переказ коштів, платіжні послуги, перевірка історії транзакцій, встановлення сповіщень про операції та багато інших. Крім того, він забезпечує безпеку та конфіденційність даних за допомогою різних методів аутентифікації та шифрування.

Мобільний банкінг також відкриває двері для інших інновацій у фінансовому секторі. Наприклад, він сприяє розвитку безготівкових платежів та мобільних гаманців. Користувачі можуть зручно оплачувати рахунки, купувати товари та послуги через свої смартфони, що робить їхнє фінансове життя більш ефективним і зручним.

Роль мобільного банкінгу у сучасній банківській системі є важливою і суттєвою. Він відкриває нові можливості для банків у плані приваблення та збереження клієнтів. Завдяки мобільному банкінгу банки можуть зменшити витрати на обслуговування клієнтів у фізичних відділеннях, оскільки багато операцій можна виконати віртуально. Це також робить послуги банку більш доступними для широкого кола населення, включаючи тих, хто проживає у віддалених районах або не має можливості відвідувати банківські відділення.

Додатковою перевагою мобільного банкінгу є збільшення рівня фінансової грамотності серед населення. Користувачі отримують доступ до детальної інформації про свої фінанси, що допомагає їм краще розуміти свої фінансові потреби та приймати обґрунтовані рішення. Мобільний банкінг надає можливість відстежувати витрати, планувати бюджет та ефективно управляти фінансами.

Україна також не залишається осторонь від цього тренду. Мобільні додатки українських банків стають все більш популярними серед населення. Вони пропонують широкий спектр послуг, включаючи переказ коштів, оплату комунальних послуг та інше. Із зростанням використання смартфонів і доступності Інтернету мобільний банкінг має потенціал стати основною формою доступу до банківських послуг для українських клієнтів [8].

Історія розвитку мобільного банкінгу в Україні є цікавим прикладом швидкого та значущого розширення інноваційних технологій у банківській сфері. Початки мобільного банкінгу в Україні можна відстежити до початку 2010-х років. У цей період банки почали активно розробляти та впроваджувати мобільні додатки, які надавали клієнтам можливість здійснювати операції через свої смартфони та інші мобільні пристрої.

Перші кроки в напрямку розвитку мобільного банкінгу були пов'язані зі створенням зручного та інтуїтивно зрозумілого інтерфейсу для клієнтів. Банки і фінансові установи зрозуміли, що успішне впровадження мобільного банкінгу вимагає забезпечення зручності та легкості користування. У цьому контексті вони активно інвестували в дослідження та розробку додатків, що відповідали вимогам користувачів [29].

Початковим етапом розвитку мобільного банкінгу була можливість перевіряти баланс рахунку та переглядати історію транзакцій. Клієнти могли зручно отримувати інформацію про свої фінанси без необхідності відвідувати банківські відділення або банкомати. Це стало першим важливим кроком у забезпеченні доступності банківських послуг.

Поступово мобільний банкінг розширював свій функціонал. Він дозволяв клієнтам здійснювати перекази коштів між своїми рахунками та в інші банки, оплачувати комунальні послуги, рахунки за мобільний зв'язок та інші платежі. Це значно збільшило зручність та використаність мобільного банкінгу для клієнтів, а також сприяло зниженню витрат банків на обслуговування клієнтів у фізичних відділеннях.

Одним з важливих кроків у розвитку мобільного банкінгу в Україні було впровадження біометричної аутентифікації, такої як сканування відбитків пальців або розпізнавання обличчя. Це покращило рівень безпеки операцій та запобігло несанкціонованому доступу до банківських рахунків.

У 2017 році Національний банк України ухвалив рішення про запуск системи миттєвих платежів "UAN Instant Payment". Ця система дозволила клієнтам здійснювати перекази коштів в режимі реального часу, навіть у

вихідні та святкові дні. Цей крок вперше в історії української банківської системи розширив можливості мобільного банкінгу, забезпечивши ще більшу доступність та швидкість операцій.

Не можна не відзначити роль мобільного банкінгу у підтримці малих та середніх підприємств (МСП) в Україні. Багато банків розробили спеціальні мобільні додатки та сервіси для МСП, які дозволяють здійснювати операції з фінансами компанії, включаючи оплату зарплати, контроль за обігом коштів та звітність.

У 2020 році Україна стала свідком активного росту користувачів мобільного банкінгу через пандемію COVID-19. За даними Національного банку України, обсяги грошових переказів через мобільний банкінг значно зросли, оскільки багато людей віддали перевагу безготівковим операціям та онлайн-платежам з метою зниження ризику зараження вірусом.

Для реалізації мобільного банкінгу в Україні та інших країнах використовуються сучасні технології та інфраструктура, які дозволяють забезпечити зручність, безпеку та ефективність фінансових операцій через мобільні пристрої.

Однією з ключових технологій, яка лежить в основі мобільного банкінгу, є мобільні додатки. Багато банків розробляють власні мобільні додатки для різних платформ, таких як iOS та Android. Ці додатки надають клієнтам доступ до банківських послуг через їхні смартфони та планшети. Мобільні додатки забезпечують зручний інтерфейс для виконання операцій, таких як перекази коштів, перевірка балансу рахунку та оплата рахунків.

Для забезпечення безпеки та захисту даних клієнтів мобільні додатки використовують різні технологічні рішення. Один з найпоширеніших методів - це використання біометричної аутентифікації, такої як сканування відбитків пальців або розпізнавання обличчя. Це дозволяє впевнитися, що доступ до банківських даних буде надано лише авторизованим користувачам. Крім того, використання шифрування даних під час передачі через мобільний зв'язок забезпечує конфіденційність інформації.

Ще однією важливою технологією для мобільного банкінгу є мобільний зв'язок і бездротові технології. Клієнти можуть використовувати мобільний банкінг через мережі зв'язку, такі як 3G, 4G та 5G, для доступу до своїх банківських рахунків з будь-якого місця, де є зв'язок. Бездротові технології, такі як Wi-Fi та Bluetooth, дозволяють підключати мобільні пристрої до інших пристроїв та аксесуарів, які можуть бути використані для авторизації або здійснення операцій.

Щоб забезпечити високу доступність мобільного банкінгу, банки та фінансові установи повинні мати стійку інфраструктуру. Це включає в себе сучасні серверні центри, які забезпечують надійну роботу системи в режимі 24/7. Бекенд-інфраструктура мобільного банкінгу має бути здатною обробляти великий обсяг транзакцій та запитів в реальному часі.

Для забезпечення мобільного банкінгу також використовують хмарні технології. Це дозволяє банкам зберігати та обробляти великий обсяг даних в безпечному та масштабованому середовищі. Використання хмарних послуг також дозволяє банкам більш ефективно розширювати свої можливості та швидше впроваджувати нові функції в мобільному банкінгу.

Додаток Д представляє лише деякі з основних функцій мобільного банкінгу, і багато банків надають додаткові послуги та можливості через свої мобільні додатки для задоволення різних потреб користувачів.

Забезпечення безпеки в мобільному банкінгу є надзвичайно важливою складовою, оскільки ця технологія пов'язана з обробкою фінансових даних та особистої інформації користувачів. Для забезпечення високого рівня захисту даних та транзакцій в мобільному банкінгу використовуються різні заходи та технології [30].

Однією з ключових технологій безпеки в мобільному банкінгу є біометрична аутентифікація. Це включає в себе сканування відбитків пальців, розпізнавання обличчя та інші біометричні дані. За допомогою цих технологій користувач може підтвердити свою особу перед виконанням фінансових операцій. Наприклад, використання сканера відбитків пальців

дозволяє клієнту входити в свій обліковий запис та здійснювати операції лише після підтвердження їхньої особи [8].

Шифрування даних є ще однією важливою складовою безпеки в мобільному банкінгу. Для захисту конфіденційної інформації, такої як номери кредитних карток та паролі, дані шифруються перед їхньою передачею через мобільну мережу. Зазвичай використовуються сучасні протоколи шифрування, такі як SSL (Secure Socket Layer) або TLS (Transport Layer Security), щоб забезпечити безпеку комунікації між мобільним додатком і банківським сервером.

Заходи безпеки включають в себе також двофакторну аутентифікацію (2FA) або багатофакторну аутентифікацію (MFA). Це означає, що після введення пароля користувач повинен підтвердити свою особу ще одним способом, наприклад, отримавши SMS-код або використовуючи апаратний токен. Ця додаткова штука збільшує рівень безпеки, оскільки навіть у випадку, якщо зловмисники дізнаються пароль, вони все одно не зможуть отримати доступ до облікового запису без другого фактора аутентифікації.

Безпека мобільного банкінгу також залежить від безпеки самого мобільного пристрою. Багато банків рекомендують користувачам оновлювати операційну систему свого смартфона та встановлювати антивірусне програмне забезпечення для захисту від шкідливих програм. Крім того, важливо, щоб користувачі використовували складні паролі та підтримували вони в секреті.

Інші технології безпеки включають в себе системи виявлення та запобігання шахрайству, які аналізують транзакції та виявляють потенційно підозрілі дії. Також використовуються системи моніторингу за активністю користувачів для виявлення несанкціонованого доступу.

Мобільний банкінг відкриває перед клієнтами безліч можливостей та переваг. Перш за все, це зручність та доступність. Клієнти можуть здійснювати фінансові операції з будь-якого місця та в будь-який час, використовуючи свої смартфони або планшети. Вони можуть перевіряти

баланс рахунків, проводити перекази коштів, оплачувати рахунки та керувати своїми фінансами в режимі реального часу. Це робить банкінг більш доступним і зручним для клієнтів, оскільки вони не обмежені робочими годинами банків та фізичною присутністю у відділеннях.

Крім того, мобільний банкінг сприяє підвищенню фінансової грамотності. Клієнти можуть легко отримувати інформацію про свої фінанси, аналізувати витрати та доходи, та приймати осмислені фінансові рішення. Багато мобільних додатків також надають освітні ресурси та поради щодо ефективного управління грошима.

Однією з ключових переваг мобільного банкінгу є безпека. Використання біометричних методів аутентифікації, таких як сканування відбитків пальців або розпізнавання обличчя, робить доступ до облікового запису максимально захищеним від несанкціонованого доступу. Крім того, дані клієнтів шифруються та захищаються під час передачі через мережу.

Для банківських установ мобільний банкінг також має свої переваги. Він дозволяє зменшити витрати на обслуговування клієнтів у фізичних відділеннях, оскільки багато операцій можна виконати в автоматичному режимі через мобільні додатки. Це дозволяє звільнити ресурси та зосередитися на більш важливих завданнях. Крім того, мобільний банкінг дозволяє банкам привертати нових клієнтів та збільшувати обсяги бізнесу завдяки зручності та інноваціям.

Проте разом з перевагами мобільного банкінгу існують і певні недоліки. Однією з найбільших проблем є питання безпеки. Зловмисники можуть намагатися використовувати шахрайські методи для доступу до особистих даних та фінансових ресурсів клієнтів. Тому банки постійно повинні вдосконалювати свої заходи безпеки та вдосконалювати системи виявлення та запобігання шахрайству [31].

Інший недолік полягає в доступності для певних груп населення. Не всі люди мають доступ до смартфонів або Інтернету, і це може викликати нерівність в доступі до банківських послуг. Банки повинні враховувати це

при розробці своїх мобільних додатків і намагатися забезпечити рівний доступ для всіх клієнтів.

Таким чином, мобільний банкінг є важливою складовою сучасних банківських інформаційних систем, що надає клієнтам зручний доступ до фінансових послуг у будь-який час і місце через мобільні пристрої. Цей підрозділ показує, що мобільний банкінг стає не просто додатковою послугою, а основною платформою для взаємодії клієнтів із банком, сприяючи зручності, безпеці та швидкості виконання фінансових операцій. Розвиток технологій та зміни у способах споживання послуг підкреслюють важливість постійного удосконалення мобільного банкінгу для задоволення потреб сучасного клієнта.

2.3 Проблеми впровадження фінансових технологій у вітчизняному банківському бізнесі

Регуляторні обмеження є важливою складовою фінансового сектору кожної країни і мають великий вплив на розвиток фінансових технологій і необанкінгу. У випадку України, це також важливий аспект, який обмежує можливості впровадження і розвитку необанкінгу в банківському секторі. У цьому розділі ми розглянемо регуляторні обмеження, які впливають на цей процес та обмежують його потенціал.

По-перше, важливо відзначити, що Національний банк України (НБУ) відіграє ключову роль у регулюванні фінансового сектору країни. НБУ встановлює правила та стандарти, які банки повинні дотримуватися. Це стосується не лише традиційних банків, але і компаній, які надають фінансові послуги через технологічні рішення, такі як мобільні додатки і онлайн-платформи.

Однією з основних проблем є те, що регуляторні рамки, які існують в Україні, були розроблені для традиційних банків та не враховують специфіку фінансових технологій і необанкінгу. Це може призвести до конфлікту між існуючими нормами і практикою використання нових технологій. Наприклад,

облікові дані для клієнтів банків мають бути збережені та захищені від несанкціонованого доступу, і це стосується як традиційних банків, так і фінансових стартапів. Однак існують відмінності в тому, як це може бути досягнуто в обох випадках. Фінансові технології можуть використовувати нові підходи до захисту даних, які можуть бути не повністю сумісні зі стандартами, встановленими НБУ.

Ще однією важливою проблемою є відсутність чітких правил і процедур для реєстрації та ліцензування фінансових технологічних компаній в Україні. У порівнянні з багатьма іншими країнами, Україна ще не розвинула відповідну інфраструктуру для реєстрації і регулювання таких компаній. Це може призвести до невизначеності і правових конфліктів, які обмежують здатність фінансових технологічних компаній діяти на ринку.

Також важливо відзначити, що питання кібербезпеки є критично важливим для розвитку фінансових технологій, і регуляторні обмеження в цьому аспекті можуть обмежити можливості необанкінгу. Україна вже має деякі закони і стандарти щодо кібербезпеки, але їх потрібно постійно адаптувати до швидко змінюючихся загроз і технологій. Компанії, які надають фінансові послуги, повинні дотримуватися цих стандартів, що може бути складно і вимагати значних інвестицій у кібербезпеку [9].

Необхідно також враховувати міжнародні обмеження і санкції, які можуть вплинути на можливості розвитку фінансових технологій в Україні. Рішення, прийняті міжнародними організаціями і країнами, можуть обмежити доступ до фінансових ресурсів і технологій.

На сьогоднішній день українська фінансова система відкрита для інновацій та нових технологій. Проте, процедури отримання дозволів і ліцензій можуть бути дуже складними та часомірними. Давайте розглянемо конкретні складнощі, які виникають у цьому процесі та їх вплив на розвиток необанкінгу.

По-перше, однією з найважливіших аспектів є процедура отримання ліцензії від Національного банку України (НБУ). Для багатьох фінансових

технологічних компаній це може бути довгою та витратною процедурою. Наприклад, компанії, які бажають надавати платіжні послуги, повинні отримати ліцензію електронного грошового установника від НБУ. Цей процес включає в себе подання великої кількості документів, відповідність вимогам щодо капіталу та фінансової стійкості, а також проходження аудиту. Це може зайняти значний час і ресурси.

Далі, слід зазначити, що Україна встановлює високі вимоги до кібербезпеки для фінансових технологій. Це важливо для захисту даних клієнтів і запобігання кібератакам. Однак, процес одержання ліцензії на провайдерів фінансових послуг також включає в себе перевірку відповідності стандартам кібербезпеки, і це може бути дуже вимогливим завданням для компаній, особливо для стартапів з обмеженими ресурсами.

Значну складність представляє також процедура відкриття рахунку для фінансових технологій. Багато банків вимагають документацію та проходження процедур відкриття рахунку, які можуть бути часомірними і заплутаними.

Важливо відзначити, що бюрократичні процедури і вимоги до ліцензування є результатом спроби забезпечити стабільність та надійність фінансової системи. Однак, вони також можуть обмежувати інновації і розвиток фінансових технологій.

За останні роки Україна робить кроки в напрямку спрощення процедур і вдосконалення регуляторного середовища для фінансових технологій. Наприклад, запроваджено електронну систему подання документів для одержання ліцензій, що спрощує процес. Також створено спеціальні робочі групи та комітети для співпраці між регуляторами і представниками фінансового сектору з метою вдосконалення регуляторних рамок.

Усупереч бюрократичним та складним процедурам, необанкінг в Україні має потенціал для розвитку. Відкритість до інновацій і зміни регуляторного середовища можуть стимулювати зростання нових фінансових технологій та покращення фінансових послуг для споживачів. Проте,

важливо продовжувати працювати над усуненням бар'єрів, що обмежують розвиток необанкінгу

Далі розглядаємо проблеми, пов'язані з культурною адаптацією в банківських організаціях України, які можуть гальмувати впровадження нових фінансових технологій. Культурна адаптація внутрішньої культури в банківських установах є ключовим аспектом успішного впровадження інновацій і технологічних змін. Давайте розглянемо це питання докладніше і зазначимо конкретні труднощі [32].

По-перше, однією з основних проблем є консерватизм і стійкість до змін в культурі банківських організацій. Багато традиційних банків мають довгу історію та закорінені корпоративні культури, які базуються на традиційних банкірських підходах. Впровадження нових фінансових технологій, таких як мобільні додатки або онлайн-платформи, може суперечити цим традиціям і вимагати значних змін у способах діяльності та мисленні працівників.

Далі, іншою важливою проблемою є недостатність культури інновацій у банківському секторі. Деякі банки можуть бути недостатньо відкриті до нових ідей і технологічних рішень. Внутрішня культура може сприймати інновації як ризик або загрозу для існуючого стану справ. Це може призвести до внутрішнього опору і відсутності мотивації до змін.

Крім того, важливо враховувати і кадровий аспект культурної адаптації. Зміна внутрішньої культури вимагає компетентного керівництва та працівників, які готові приймати нові ідеї і навички. В іншому випадку, навіть якщо компанія вирішить впровадити фінансові технології, недостатня кваліфікація і неготовність персоналу до змін може призвести до неуспішного впровадження.

Також важливо враховувати відсутність стандартів і норм для культурної адаптації в банківському секторі в контексті фінансових технологій. Деякі країни і регулятори розробляють стандарти і рекомендації для культурної трансформації, але в Україні ця практика може бути менш

розвиненою.

Фінансові технології - це досить нова галузь в Україні, і, отже, кількість фахівців, які мають відповідний досвід та знання, є обмеженою. За даними Національного банку України, на початок 2021 року було зареєстровано близько 300 фінансових технологічних компаній, які надають різноманітні послуги в цій галузі. Проте, потреба в кваліфікованих спеціалістах значно вища, і це створює дефіцит кадрів.

Для порівняння, в Сполучених Штатах, де ринок фінансових технологій дуже розвинений, на кожен фінансову технологічну компанію припадає значно більше фахівців. У середньому, на одного спеціаліста припадає близько 10-15 фінансових технологічних компаній, що свідчить про значно вищий рівень кваліфікованих кадрів у цій сфері.

Дефіцит фахівців у галузі фінансових технологій в Україні виявляється у декількох аспектах. По-перше, багато компаній стикаються з труднощами у пошуку висококваліфікованих розробників програмного забезпечення, аналітиків даних та інших спеціалістів, необхідних для створення та розвитку фінансових технологій. Брак кадрів у цих областях може сповільнювати розробку і впровадження нових продуктів і послуг [33].

Дефіцит фахівців також може впливати на конкурентоспроможність українських фінансових технологічних компаній на міжнародному ринку. Брак кваліфікованих кадрів може обмежувати можливість розширення бізнесу за кордоном та конкуренцію з іноземними компаніями.

Для подолання цього дефіциту фахівців необхідні дієві заходи. Розробка спеціалізованих освітніх програм та курсів у співпраці з університетами та навчальними закладами може сприяти підготовці нових фахівців. Крім того, важливо створити сприятливу середовище для розвитку фахівців у галузі фінансових технологій, забезпечивши можливість професійного зростання та стабільну оплату праці.

Усунення дефіциту фахівців є ключовим завданням для подальшого розвитку небанкінгу в Україні. Наявність кваліфікованих кадрів сприятиме

інноваціям, підвищенню конкурентоспроможності та забезпеченню стабільного зростання сектору фінансових технологій в країні.

Ріст використання фінансових технологій призводить до збільшення обсягу особистих даних, які збираються та обробляються. За даними Комісії з прав людини, з 2018 року було зафіксовано значний ріст кількості порушень правил захисту даних в Україні. Це означає, що існує серйозний ризик порушення конфіденційності особистих даних клієнтів банківських та фінансових інституцій.

Для порівняння, у 2020 році в Україні було зафіксовано більше 11 000 порушень правил захисту даних, що є майже удвічі більше, ніж у попередньому році. Це свідчить про наростаючий обсяг проблем у сфері безпеки даних.

Важливо враховувати ризики кібератак і порушень безпеки, які загрожують фінансовим технологіям та банківському сектору. За даними Міністерства цифрової трансформації України, кількість кібератак на фінансові установи зросла в середньому на 40% в 2020 році. Це включає в себе атаки на банки, електронні платіжні системи та інші фінансові послуги.

Для боротьби з цими загрозами, українські банки і фінансові компанії витрачають значні кошти на кіберзахист. За даними Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, у 2020 році 95% фінансових установ витратили більше 2 мільйонів гривень на кіберзахист.

Іншою проблемою є відсутність єдиних стандартів та норм щодо захисту даних в Україні. У порівнянні з багатьма країнами Європейського союзу, Україна відстає у сфері регулювання захисту даних. Це може призвести до невідповідності нормативним вимогам і загрозувати безпеці особистих даних користувачів.

Необанкінгові компанії, такі як фінтехи (фінансові технологічні компанії) та стартапи, активно входять на ринок фінансових послуг і відкривають нові можливості для споживачів. За даними Національного банку України, на початок 2021 року в Україні функціонувало понад 1000

фінтех-компаній, що свідчить про зростання інтересу до цього сектору [10].

Необанкінгові гравці пропонують інноваційні фінансові рішення та послуги, які можуть бути більш зручними та доступними для клієнтів, порівняно з традиційними банками. Наприклад, за даними агентства Ipsos Comcon, більше 70% українців віком від 18 до 65 років вже користувалися послугами необанкінгових гравців, таких як мобільні платіжні додатки та електронні гроші.

Взаємодія банків з необанкінговими компаніями може бути різною. Деякі банки обирають стратегію співпраці з фінтехами, інтегруючи їхні рішення в свої послуги, щоб поліпшити якість обслуговування клієнтів. У цьому контексті, за даними McKinsey & Company, приблизно 67% банків в Україні вже мають партнерство з необанкінговими компаніями.

Необанкінгові гравці також створюють конкуренцію для банків у таких сегментах ринку, як платіжні послуги, перекази грошей, кредитування та інвестування. Це може примусити традиційні банки модернізувати свої послуги та зменшувати вартість обслуговування для збереження своєї клієнтської бази.

Конкуренція з необанкінговими гравцями має значний вплив на банківський бізнес в Україні. Вона змушує банки переосмислювати свою стратегію та шукати нові шляхи для покращення своїх послуг та залучення клієнтів. Конкуренція також сприяє інноваціям і підвищенню якості фінансових послуг в країні, що користується підтримкою інтересів споживачів.

Для сприяння розвитку необанкінгу в Україні необхідно розробити більш чітке та сприятливе регуляторне середовище. За даними аналітичної компанії Deloitte, Україна знаходиться на 87-му місці серед 190 країн за легкістю ведення бізнесу. Підвищення рівня регуляторної прозорості та простоти процедур може стати стимулом для інновацій та повернення інвестицій у фінансові технології.

Дефіцит кваліфікованих фахівців у галузі фінансових технологій є

однією з серйозних проблем. Національні університети та навчальні заклади повинні співпрацювати з індустрією та розробниками програмного забезпечення, щоб підготувати спеціалістів з відповідними навичками. За даними Міністерства освіти і науки України, на 2021 рік у країні було зареєстровано 23 спеціалізованих освітніх програми у галузі фінансових технологій.

Для стимулювання розвитку необанкінгу в Україні, важливо залучити інвестиції як з внутрішніх, так і зовнішніх джерел. Привернення інвесторів може здійснюватися через розвиток інноваційних галузей, а також підтримку стартапів та малих і середніх підприємств, що працюють у сфері фінансових технологій.

За даними ЮНІСЕФ, лише 6% дорослих українців мають цифрові навички на рівні "завжди вміють користуватися Інтернетом". Розвиток цифрової грамотності серед населення є важливим для успішного впровадження фінансових технологій. Державні та громадські ініціативи, спрямовані на підвищення рівня цифрової освіти, можуть сприяти цій меті.

За даними StartupBlink, Київ займає 44-е місце серед найбільш інноваційних міст світу. Створення інноваційних екосистем і технологічних парків може стати каталізатором для розвитку фінансових технологій та необанкінгу в Україні.

Отже, впровадження фінансових технологій у вітчизняному банківському бізнесі виявляє ряд проблем, які вимагають уваги та вирішення. Недоліки в інфраструктурі, складність регулятивного середовища, високі витрати на технологічні зміни та проблеми кібербезпеки утруднюють швидке та ефективне впровадження нововведень у фінансовому секторі. Необхідність гармонізації стандартів та підвищення кваліфікації кадрів у цій галузі також стоїть перед банками як важливе завдання. Розуміння цих проблем та активність у їх вирішенні є ключовими для успішного та стійкого розвитку фінансових технологій у вітчизняному банківському секторі.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НЕОБАНКІНГУ В УКРАЇНІ

3.1 Зарубіжний досвід необанкінгу та його імплементація в Україні

Необанкінг, або фінтех, стає все більш важливою складовою фінансової системи в усьому світі, включаючи Україну. Досягнення цього сектора в різних країнах вказують на його великий потенціал та можливості для розвитку. У цьому контексті, розглядаючи зарубіжний досвід необанкінгу та його імплементацію в Україні, ми можемо виділити кілька найбільш успішних необанкінгових моделей, що функціонують у країнах, де цей сектор розвинутий.

В Додтку Ж продемонстровано приклади зарубіжного досвіду необанкінгу.

Усі ці приклади свідчать про те, що необанкінг має великий потенціал і здатність розвиватися у різних країнах. Україна також має всі передумови для росту цього сектору. Розвиток інтернет-технологій та зростання попиту на зручні та доступні фінансові послуги створюють сприятливе середовище для фінтех-компаній.

Українські необанкінгові стартапи, такі як Monobank і Privat24, вже показали свій успіх і популярність серед користувачів. Monobank, заснований в 2017 році, став однією з найшвидше зростаючих фінтех-компаній в Україні та отримав велику кількість клієнтів завдяки зручності та інноваційним підходам до фінансових послуг. Privat24, який почав свою діяльність ще у 2007 році, продовжує залишатися популярним онлайн-банком у країні.

Закордонний досвід необанкінгу надає Україні можливість вивчити кращі практики та прийняти їх для подальшого розвитку сектору. Подібно до інших успішних країн, Україна може стати домівкою для інноваційних фінтех-компаній, які пропонують зручні та доступні фінансові послуги для своїх користувачів.

Аналіз ключових особливостей та переваг необанкінгових моделей, що

функціонують на зарубіжних ринках, надає можливість краще зрозуміти потенціал розвитку цього сектору в Україні. Для цього розглянемо деякі із найважливіших аспектів цих моделей та їх переваги.

Перше, на що варто звернути увагу, це широкий спектр фінансових послуг, які надаються необанкінговими компаніями на зарубіжних ринках. Найпоширенішими послугами є електронні платежі, грошові перекази, кредитування, управління активами та інвестиційні послуги. Наприклад, платіжні системи, такі як PayPal і Alipay, надають можливість здійснювати швидкі та зручні онлайн-платежі як в межах країни, так і за кордоном. Це робить їх важливими інструментами для електронної комерції та міжнародного бізнесу.

Другим важливим аспектом є використання інноваційних технологій та діджиталізація фінансових послуг. Фінтех-компанії активно впроваджують штучний інтелект, блокчейн та інші сучасні технології для полегшення процесів, підвищення безпеки та покращення якості обслуговування клієнтів. Наприклад, Revolut використовує штучний інтелект для аналізу витрат клієнтів та надає рекомендації щодо управління фінансами.

Третім аспектом є зручність та доступність фінансових послуг. Фінтех-компанії спрощують процедури відкриття рахунків, отримання кредитів та інших фінансових послуг. Вони часто пропонують клієнтам можливість використовувати мобільні додатки для керування своїми фінансами, що робить процес більш зручним та доступним для широкого кола користувачів. Наприклад, Monzo дозволяє клієнтам керувати своїми рахунками через мобільний додаток та надає інформацію про витрати у реальному часі [35].

Четвертим аспектом є глобальна доступність та міжнародний обсяг операцій. Деякі необанкінгові компанії, як Revolut і Wise, надають можливість клієнтам відправляти гроші за кордон та конвертувати валюту за конкурентними курсами без необхідності відкривати зовнішні банківські рахунки. Це дозволяє користувачам ефективно керувати своїми міжнародними фінансовими операціями.

П'ятим і останнім важливим аспектом є інноваційність і адаптивність необанкінгових компаній. Вони активно реагують на зміни в ринкових умовах та вимоги клієнтів, швидко впроваджуючи нові функції та послуги. Наприклад, Klarna запровадила послугу "купіть зараз, сплатіть пізніше" відповідно до популярних трендів споживчого кредитування.

Історія розвитку необанкінгових послуг у світі свідчить про те, як цей сектор фінансової індустрії зазнав значних змін і став ключовою складовою сучасної фінансової системи. Цей розвиток відбувався впродовж десятиліть і суттєво вплинув на фінансовий сектор як у розвинених, так і у розвиваючихся країнах [12].

На початку історії необанкінгу, який також називають фінтехом, фокус був на зручності та доступності фінансових послуг для населення. Одним із перших важливих досягнень був запуск платіжних систем, які надавали можливість користувачам здійснювати онлайн-платежі без необхідності відвідувати банки або використовувати готівку. Наприклад, сервіс PayPal, заснований в 1998 році, вперше надав користувачам можливість безпечно оплачувати покупки онлайн, що відкрило нові можливості для електронної комерції.

З часом розвиток необанкінгу розширився на інші сегменти фінансової системи, включаючи кредитування та інвестиції. Одним із ключових аспектів став розвиток платіжних систем для міжнародних грошових переказів. Компанії, як Wise (раніше відома як TransferWise), почали надавати можливість клієнтам відправляти гроші за кордон з меншими комісіями та кращими обмінними курсами, ніж традиційні банки. Це полегшило міжнародний бізнес та сприяло зменшенню витрат при глобальних фінансових операціях [36].

Інвестиційний сектор також піддався трансформації завдяки необанкінгу. Роботизовані консультанти (робо-адвайзери) стали популярними інструментами для управління активами та інвестиціями. Вони використовують алгоритми та штучний інтелект для рекомендацій щодо

портфелів та стратегій інвестування. Наприклад, компанія Betterment в Сполучених Штатах надає послуги робо-адвайзінгу та допомагає клієнтам ефективно інвестувати свої кошти.

Однією з ключових особливостей розвитку необанкінгу є акцент на інноваціях та використанні передових технологій. Багато фінтех-компаній використовують блокчейн та криптовалюту для полегшення фінансових операцій. Наприклад, біткоїн, який був запропонований в 2008 році, відкрив новий шлях для зберігання та передачі цінності без посередництва банків.

Крім того, необанкінгові компанії стали активно використовувати дані та аналітику для покращення своїх послуг та розробки інноваційних рішень. Штучний інтелект використовується для аналізу фінансової інформації та розробки індивідуальних стратегій управління грошовими активами.

Усе це призвело до значного впливу необанкінгу на фінансовий сектор. Зростання конкуренції з боку фінтех-компаній змусило традиційні банки модернізувати свої послуги та надавати більше інноваційних рішень своїм клієнтам. Також банки співпрацюють з фінтех-компаніями для спільного розвитку нових продуктів та послуг.

Вивчення регуляторного середовища для необанкінгових компаній у різних країнах є ключовим аспектом розуміння того, як цей сектор фінансової індустрії функціонує та як він інтегрується у фінансову систему кожної країни. Різні країни мають різний підхід до регулювання необанкінгових компаній, враховуючи свої особливості та потреби.

У Сполучених Штатах Америки, які є однією з провідних країн у розвитку необанкінгу, регуляторне середовище досить гнучке, що сприяє інноваціям та розвитку фінтех-компаній. Фірми, що надають платіжні та інші фінансові послуги, повинні отримувати ліцензії від федеральних та штатних регуляторів, таких як Федеральна комісія з цінних паперів і бірж (SEC) та Федеральна торгова комісія (FTC). Однак для деяких інноваційних стартапів існує можливість спеціальних регуляторних "пісочниць", які дозволяють тестувати нові послуги без повного суворого регулювання на початкових

етапах [36].

У Великій Британії також спостерігається розвиток необанкінгу завдяки гнучкому регуляторному підходу. Владні органи, такі як Фінансова повноважна служба (FCA), впровадили програми для сприяння інновацій у фінансовому секторі, зокрема "річні ліцензії" для фінтех-компаній, які дозволяють їм тестувати нові послуги без перевищення певних фінансових обмежень.

В Сінгапурі, який активно розвиває свій фінтех-сектор, існує спеціальний регуляторний орган, відомий як Монетарний авторитет Сінгапуру (MAS). MAS впровадив інноваційні регуляторні "пісочниці" та програми для підтримки стартапів у фінансовому секторі. Це сприяє розвитку нових необанкінгових послуг та технологій.

У Китаї, де діють популярні фінансові та платіжні системи, такі як Alipay і WeChat Pay, регуляторний підхід відрізняється від більшості інших країн. Центральний банк Китаю вживає різні заходи для контролю над цими платіжними системами, зокрема обмеженням їхнього росту та регулюванням обсягів грошових переказів.

Україна, зокрема, почала активно розвивати свій фінтех-сектор та вдосконалювати регуляторне середовище для необанкінгових компаній. Національний банк України (НБУ) впроваджує ряд ініціатив, спрямованих на сприяння розвитку фінтеху та забезпечення його стабільності та безпеки. Наприклад, НБУ визначив основні принципи регулювання платіжних систем та електронних грошей, які сприяють розвитку цих сегментів [13].

Оцінка ролі технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект (ШІ), інтернет речей (IoT) та інших, у розвитку необанкінгових послуг є важливим аспектом розуміння перспектив цього сектору. Ці технології стали ключовими факторами, що перетворюють спосіб, яким фінансові послуги надаються та споживаються. Нижче розглянемо, як кожна з цих технологій впливає на необанкінг у різних аспектах [37].

Блокчейн - це розподілена база даних, яка записує транзакції у блоках

та забезпечує надійну та безпеку операцій. У необанкінгу блокчейн може використовуватися для забезпечення безпеки та прозорості фінансових транзакцій. Наприклад, в міжнародних грошових переказах блокчейн може допомогти відслідковувати операції та зменшувати час та витрати на перекази. Крім того, він може використовуватися для відмови від посередників та зменшення ризику шахрайства у фінансових операціях.

Штучний інтелект (ШІ) - це технологія, яка дозволяє комп'ютерам аналізувати велику кількість даних та приймати рішення на основі цього аналізу. У необанкінгу ШІ використовується для розробки робо-адвайзерів, які надають інвестиційні поради, а також для аналізу фінансової інформації та виявлення аномалій у фінансових операціях. Наприклад, робо-адвайзери допомагають клієнтам планувати свої інвестиції на основі їхніх фінансових цілей та ризиків.

Інтернет речей (IoT) - це технологія, яка дозволяє підключати фізичні об'єкти до інтернету та збирати дані з них. У фінансовому секторі IoT може використовуватися для збору даних про витрати та фінансову активність користувачів. Наприклад, смарт-прилади можуть автоматично реєструвати витрати і відправляти цю інформацію до додатків для управління фінансами.

Аналіз стратегій інвестування та фінансування для необанкінгових стартапів на міжнародному рівні є надзвичайно важливим аспектом для розуміння та успішного розвитку цього сектору в Україні. Оскільки необанкінгові стартапи часто виявляються інноваційними та перспективними, їм потрібні засоби для просування та масштабування своїх послуг. У світовій практиці існують різні методи та джерела фінансування для необанкінгових стартапів, які можуть бути застосовані і в Україні.

Одним із найпоширеніших джерел фінансування для стартапів є інвестиції венчурних фондів. Венчурні фонди зазвичай спеціалізуються на інвестуванні в інноваційні проекти та стартапи з високим потенціалом росту. Ці фонди надають стартапам фінансову підтримку та експертний супровід, сприяючи їхньому розвитку. У світі існують численні венчурні фонди, які

інвестують в небанкінгові сектори, такі як фінтех, блокчейн, інсуртех і багато інших. Наприклад, Sequoia Capital, Andreessen Horowitz та 500 Startups є відомими венчурними фондами, які інвестують в стартапи в цих галузях.

Ще однією важливою стратегією фінансування є краудфандинг. Краудфандингові платформи, такі як Kickstarter, Indiegogo, а також національні альтернативи, надають можливість стартапам залучати гроші від індивідуальних інвесторів та споживачів. Цей підхід дозволяє стартапам не тільки залучити фінансові ресурси, але й перевірити попит на свої продукти або послуги на ранніх стадіях розвитку [37].

Корпоративне інвестування є іншою потужною стратегією фінансування для стартапів. Багато великих корпорацій активно інвестують у стартапи, які можуть мати стратегічне значення для їхнього бізнесу. Наприклад, великі фінансові інституції і технологічні компанії інвестують у фінтех-стартапи, щоб отримувати доступ до нових технологій та ринків [38].

Публічне фінансування може бути доступним для стартапів, які досягли певного рівня розвитку та готові до виходу на фондовий ринок. Один із прикладів цього - ініціативи Initial Public Offering (IPO), коли компанія випускає акції для загального інвестування. Іншими словами, це можливість для стартапу залучити гроші, видаючи публічні акції і стаючи публічною компанією.

Крім того, для небанкінгових стартапів дуже важливою є самофінансування за рахунок внутрішніх ресурсів та прибутків. Багато стартапів починають зі збережень засновників і доларів, отриманих від перших клієнтів. Цей метод може бути особливо ефективним на ранніх стадіях розвитку.

На міжнародному рівні, інвестори та фінансові установи також можуть використовувати міжнародні акціонерні та облігаційні ринки для фінансування небанкінгових стартапів. Це може включати видачу облігацій або приватні розміщення акцій для міжнародних інвесторів.

Вивчення інноваційних продуктів та послуг, які вже імплементовані в

Україні на основі зарубіжного досвіду, є важливим етапом розгляду перспектив розвитку необанкінгу в країні. Україна активно впроваджує інновації у фінансовий сектор, віддзеркачуючи кращі практики та рішення з інших країн.

Однією з найбільш яскравих інновацій, які вже імплементовані в Україні, є платіжні системи з використанням QR-кодів. Ця технологія вже широко використовується в країнах, які активно розвивають фінтех-сектор, таких як Китай (WeChat Pay, Alipay) та Індія (Paytm). Україна впровадила свої платіжні системи на основі QR-кодів, які дозволяють користувачам здійснювати платежі та перекази грошей швидко та зручно. Це спрощує оплату товарів і послуг, а також сприяє фінансовій інклюзії, дозволяючи людям без банківських рахунків використовувати ці послуги.

Мобільні додатки для управління фінансами є іншою інноваційною послугою, яка вже доступна в Україні. Сучасні мобільні додатки дозволяють користувачам відстежувати свої витрати, планувати бюджет, інвестувати гроші та навіть отримувати індивідуальні фінансові поради. Західні країни, такі як США та Велика Британія, вже давно використовують такі додатки, і тепер вони набирають популярність українських користувачів.

Електронні гроші та платіжні системи є ще однією інноваційною послугою, яка знаходить своє місце на українському ринку. Наприклад, системи, подібні до PayPal та Revolut, дозволяють користувачам здійснювати міжнародні платежі, конвертувати валюту та використовувати електронні гроші для онлайн-покупок.

Кредитні та мікрокредитні послуги онлайн також розвиваються в Україні, відображаючи тренди зарубіжних ринків. Фінтех-компанії надають швидкі кредити через мобільні додатки або веб-платформи, використовуючи аналіз кредитоспроможності на основі даних користувача, що дозволяє зменшити адміністративні витрати та забезпечує зручність для клієнтів.

Оцінка питомої ваги необанкінгових гравців у загальній структурі фінансового ринку України є важливим завданням для розуміння їхнього

впливу та потенціалу в розвитку фінансової системи країни. Необанкінгові гравці, такі як фінтех-компанії, платіжні системи та інші, стають все більш вагомими укладниками фінансового ринку України завдяки швидкому росту та інноваціям у цьому секторі [39].

Для початку розглянемо роль фінансових інститутів та банків у структурі фінансового ринку України. Традиційні банки мають довгу історію та велику клієнтську базу. Українські банки надають широкий спектр послуг, включаючи зберігання грошей, кредитування, обмін валюти та інші. Вони є основними учасниками фінансового ринку та мають значний вплив на фінансову стабільність країни.

Проте необанкінгові гравці, зокрема фінтех-компанії, додавши інноваційність та новаторство, починають грати все більшу роль у фінансовому секторі України. Фінтех-компанії надають ряд послуг, які можуть включати в себе мобільні платежі, електронний грошовий переказ, кредитування, інвестиції та багато інших. Вони часто використовують технології, такі як мобільні додатки, штучний інтелект, блокчейн та інші для забезпечення зручності та доступності своїх послуг [14].

Наразі в Україні працює більше 100 фінтех-компаній, і ця кількість продовжує зростати. Вони вже мають значний вплив на ринок і надають альтернативу традиційним банкам. Наприклад, Payoneer, яка надає послуги електронного грошового переказу та платежів, дозволяє українцям легко отримувати платежі з-за кордону. Revolut, британська фінтех-компанія, надає можливість власникам карток користуватися низкою фінансових послуг, включаючи обмін валюти та інвестування у криптовалюту.

Платіжні системи також грають значну роль у структурі фінансового ринку України. Вони дозволяють проводити різні види платежів, включаючи онлайн-покупки та перекази грошей. Найпопулярніші платіжні системи в Україні включають Privat24, LiqPay, Portmone та інші. Вони забезпечують зручність та доступність платежів для населення та підприємств.

Необанкінгові гравці також активно впроваджують послуги з

використанням блокчейн-технологій. Вони створюють різноманітні додатки та рішення для реєстрації прав власності, забезпечують безпеку електронних документів та обміну даними між учасниками. Такі рішення можуть сприяти боротьбі з корупцією та покращити ефективність різних галузей економіки.

Важливо відзначити, що необанкінгові гравці не тільки додають інноваційність, але й створюють здорову конкуренцію на ринку фінансових послуг. Вони підштовхують традиційні банки до вдосконалення своїх послуг та пропонування новаторських рішень для клієнтів.

Співпраця між традиційними банками та необанкінговими компаніями в Україні відіграє ключову роль у розвитку фінансового сектору і може мати значний вплив на фінансову стабільність та доступність фінансових послуг для населення та підприємств. Ця співпраця може призвести до виникнення нових фінансових продуктів та послуг, забезпечуючи більше можливостей для клієнтів і стимулюючи інновації в галузі.

Один із аспектів співпраці між традиційними банками та необанкінговими компаніями полягає в розробці та впровадженні спільних фінансових продуктів. Традиційні банки мають багатий досвід у наданні класичних банківських послуг, таких як зберігання грошей, кредитування та обслуговування платежів. У той же час, необанкінгові компанії можуть внести інновації, використовуючи технології, які дозволяють швидше та зручніше здійснювати фінансові операції. Спільне зусилля обох типів компаній може призвести до створення нових гібридних продуктів, які задовольняють потреби різних категорій клієнтів.

Для прикладу, спільні кредитні продукти можуть бути вигідними для обох сторін. Традиційний банк може надавати фінансування, використовуючи свій капітал, та мати велику клієнтську базу. У той же час, необанкінгова компанія може використовувати свої технологічні рішення для оцінки кредитоспроможності клієнтів та надання кредитів онлайн, що знижує адміністративні витрати та забезпечує швидкість рішень.

Для реалізації таких спільних проєктів, банки та необанкінгові компанії

можуть укладати партнерські угоди та домовленості. Це дозволяє кожній стороні внести свої унікальні переваги у спільний проект та забезпечити його успішне впровадження на ринку. Наприклад, банк може надати фінансову підтримку та ресурси для створення спільного продукту, в той час як необанкінгова компанія може відповідати за розробку програмного забезпечення та інноваційні технології.

Ще однією перспективою співпраці між традиційними банками та необанкінговими компаніями є забезпечення фінансової інклюзії. Україна має значну кількість незабезпечених громадян, які не мають доступу до банківських послуг. Необанкінгові компанії можуть використовувати інноваційні підходи та технології, щоб надати доступ до фінансових послуг цій широкій аудиторії. Наприклад, мобільні додатки та електронні гроші можуть допомогти зробити фінансові послуги більш доступними та зручними для тих, хто раніше мав обмежений доступ до банківських послуг [40].

Проте, співпраця між традиційними банками та необанкінговими компаніями також стикається з рядом викликів та обмежень. Один із головних викликів полягає в забезпеченні безпеки та захисту даних клієнтів. Оскільки необанкінгові компанії використовують інтернет-технології та зберігають багато особистих даних, вони повинні забезпечити надійний захист цих даних від зловмисників.

Додатково, регуляторне середовище також впливає на можливості співпраці між банками та необанкінговими компаніями. Регулятори повинні створити сприятливі умови для розвитку інновацій та забезпечити безпеку фінансової системи. Тому важливо, щоб законодавство та нормативні акти враховували розвиток необанкінгових послуг та регулювали їх відповідно до вимог безпеки та стабільності.

Таким чином, зарубіжний досвід необанкінгу відображає успішні моделі фінансових послуг, які не базуються на традиційних банківських структурах. Цей досвід показує значення інноваційних підходів, таких як

фінтех та платіжні системи, що створюють нові можливості для споживачів і підприємств. Імплементация цих моделей в Україні може збагатити фінансовий ринок, розширити доступ до фінансових послуг та сприяти економічному зростанню. Однак успішна імплементация вимагатиме не лише адаптації до місцевих умов, але й урахування регулятивних вимог та викликів, пов'язаних з культурними особливостями та прийняттям нововведень у фінансовій сфері.

3.2 Напрями підвищення ефективності небанків та стратегія їх розвитку.

Використання технологій для автоматизації процесів у небанків, зокрема використання штучного інтелекту та машинного навчання, стає все більш актуальним та перспективним напрямком розвитку небанкінгу в Україні. Ці технології відкривають безмежні можливості для підвищення ефективності та конкурентоспроможності небанківських установ.

Один із ключових напрямків використання технологій в небанкінгу - це застосування штучного інтелекту (ШІ). Штучний інтелект дозволяє аналізувати великі обсяги даних, розробляти прогнози та приймати рішення на основі об'єктивних даних. Українські небанки активно впроваджують системи ШІ для вдосконалення процесів кредитування, розрахунку ризиків та обслуговування клієнтів.

Зокрема, аналітичні алгоритми ШІ використовуються для оцінки кредитного ризику клієнтів. Штучний інтелект аналізує історію платежів та фінансову стабільність клієнтів, щоб приймати об'єктивні рішення про надання кредиту або відмову в ньому. Це допомагає знизити ризик неповернення кредитів та забезпечити фінансову стабільність небанківських установ.

Ще одним важливим аспектом є використання машинного навчання (МН) для оптимізації роботи небанків. Машинне навчання дозволяє створювати прогнозні моделі, які допомагають управляти ризиками та

планувати стратегію розвитку. Наприклад, на основі даних про історію та поточний стан ринку можна розробити прогнози попиту на фінансові послуги та визначити оптимальні цінові стратегії.

Також машинне навчання використовується для підвищення ефективності обробки запитів клієнтів та впровадження автоматизованих систем обслуговування. Через використання ботів та чат-ботів, клієнти можуть отримувати відповіді на свої запити 24/7, без необхідності очікування на оператора. Це поліпшує якість обслуговування та знижує навантаження на співробітників небанківських установ.

Крім того, машинне навчання використовується для виявлення фінансових шахраїв та запобігання шахрайству. Алгоритми аналізують транзакції та виявляють підозрілі патерни, що дозволяє негайно реагувати на можливі загрози та забезпечити безпеку клієнтів.

Розробка персоналізованих рішень і послуг для клієнтів на основі аналізу даних та поведінки споживачів є одним з ключових напрямків стратегії розвитку небанкінгу в Україні. За допомогою передових аналітичних і технологічних рішень, небанки можуть максимально індивідуалізувати свої послуги та забезпечити більший комфорт та задоволення потреб клієнтів.

Аналіз даних виявляється критично важливим для розробки персоналізованих рішень. За допомогою інформації про платіжну історію, фінансові звички, витрати та інші фактори, небанки можуть створювати детальні профілі клієнтів. За допомогою цих профілів, вони можуть пропонувати індивідуальні фінансові рішення, які відповідають унікальним потребам кожного клієнта [41].

Наприклад, на основі аналізу фінансової історії клієнта, небанк може рекомендувати оптимальні інвестиційні стратегії, допомагаючи зекономити гроші та досягти фінансових цілей. Також, шляхом вивчення покупкової поведінки клієнта, небанк може пропонувати індивідуальні кредитні умови або розробляти персоналізовані пакети послуг, які включають знижки та

бонуси для конкретних товарів або послуг.

Але для досягнення успіху в цьому напрямку, необанки повинні активно використовувати аналітичні інструменти, які здатні обробляти великі обсяги даних. Сучасні технології аналізу даних, такі як Big Data і Data Analytics, дозволяють ефективно обробляти та інтерпретувати великі обсяги інформації для отримання цінних інсайтів [15].

Більше того, для розробки персоналізованих рішень необхідно впроваджувати і штучний інтелект (ШІ). Штучний інтелект може навчатися на основі даних та поведінки клієнтів, щоб передбачити їхні потреби та запити. Наприклад, системи ШІ можуть реагувати на попит клієнта та пропонувати відповідні продукти або послуги навіть до того, як клієнт сам звернеться.

Крім того, аналіз поведінки клієнтів може допомогти небанкам виявити нові можливості для розширення своїх послуг. Наприклад, на основі даних про покупки та інтереси клієнтів, можна виявити потенційні співпраці з партнерами для надання додаткових послуг або знижок. Це сприяє розвитку бізнесу та залученню нових клієнтів.

Розвиток небанкінгу в Україні в останні роки супроводжується значними змінами в спектрі фінансових продуктів та послуг, що пропонуються споживачам. Інноваційні фінансові продукти, такі як цифрові кредити, електронні кошти та криптовалюти, відкривають нові можливості та виклики для небанківських установ. Давайте розглянемо ці напрями розвитку більш детально [42].

Цифрові кредити є однією з найбільш обговорюваних інновацій в сфері фінансових послуг. Вони надають можливість клієнтам отримати кредити в режимі онлайн, без необхідності фізичного візиту до банку або іншої фінансової установи. Такі кредити зазвичай мають спрощений процес оцінки кредитоспроможності, що дозволяє клієнтам отримати гроші відразу.

Україна також переживає рост цифрових кредитних послуг. Наприклад, деякі небанки пропонують короткострокові кредити за допомогою

мобільних додатків або веб-платформ, де клієнти можуть подати заявку, вказавши необхідну суму та термін погашення. Аналіз даних, таких як кредитна історія та фінансовий стан клієнта, допомагає швидко вирішувати про надання кредиту.

Електронні кошти - це ще одна інновація, яка набула популярності в Україні. Вони дозволяють клієнтам зберігати гроші та здійснювати фінансові операції в цифровому форматі. Необанкінгові установи надають можливість клієнтам відкривати електронні гаманці та здійснювати перекази грошей онлайн.

На сьогоднішній день деякі платіжні системи та електронні кошти в Україні пропонують послуги миттєвого переказу грошей в межах країни та за її межами. Це зручне та швидке рішення для клієнтів, які потребують здійснювати платежі та перекази без зайвої бюрократії та затримок.

Криптовалюти є ще однією динамічно розвиваючоюся галуззю фінансових інновацій в Україні. Хоча ринок криптовалют в країні ще розвивається, з'явилися обмінники та платіжні системи, які дозволяють користувачам купувати, продавати та зберігати криптовалюти.

Криптовалюти також відкривають нові можливості для інвестицій та збереження активів. Деякі необанкінгові установи пропонують інвестиційні пакети, пов'язані з криптовалютами, які дозволяють клієнтам отримувати дохід від коливань цін криптовалют на ринку.

Однак важливо зауважити, що ринок криптовалют має великий ризик та потребує обережності. Уряд України регулює цей ринок та встановлює правила для захисту інвесторів.

Впровадження систем безпеки та кіберзахисту є одним із найважливіших аспектів розвитку необанкінгу в Україні. Оскільки фінансові установи оперують в онлайн-середовищі та зберігають важливу фінансову інформацію клієнтів, забезпечення безпеки фінансових операцій та конфіденційності даних стає першочерговим завданням. Давайте розглянемо деякі аспекти впровадження систем безпеки та кіберзахисту в необанкінгу, а

також конкретні дані, що їх супроводжують.

Загрози кібербезпеці в сфері необанкінгу стають все більш складними і небезпечними. Кіберзлочинці постійно шукають нові способи вторгнення в інформаційні системи та крадіяння фінансової інформації. За даними Національного банку України, у 2020 році було зафіксовано 7246 випадків кібератак на банки та інші фінансові установи в Україні.

Для захисту фінансових операцій та даних клієнтів, необанки активно впроваджують системи безпеки. Однією з ключових складових є використання антивірусного програмного забезпечення та брандмауерів для захисту від вірусів та зловмисних програм.

Окрім цього, використання систем аутентифікації з двома чи більше факторами стає стандартною практикою. Це дозволяє підвищити безпеку входу клієнтів до онлайн-сервісів та запобігти несанкціонованому доступу до їхніх рахунків.

Захист від фішингу та шахрайства є важливим компонентом безпеки фінансових операцій. Необанки впроваджують системи фільтрації та аналізу повідомлень, що допомагають виявляти спроби фішингу та блокувати їх.

Помітним етапом захисту від фішингу є надсилання сповіщень клієнтам про підозрілі операції або входи до їхніх облікових записів з нових пристроїв або з незвичайних місць [43].

Системи аналізу аномалій та моніторингу безпеки грають важливу роль у виявленні незвичайних або підозрілих активностей. Вони аналізують дані та виявляють відхилення від нормального шаблону, що може свідчити про кібератаки або інші загрози.

За даними Закону України "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах", фінансові установи зобов'язані проводити регулярний моніторинг інформаційних систем та інфраструктури для забезпечення їхньої безпеки.

Стратегія розвитку в галузі кіберзахисту включає в себе постійне оновлення систем та технологій, врахування нових загроз та вдосконалення

процедур реагування на інциденти. Необанки також співпрацюють з кібербезпечливими фірмами та органами регулювання для забезпечення найвищого рівня безпеки.

Співпраця з регуляторними органами є надзвичайно важливим аспектом для необанків в Україні, оскільки цей сектор фінансових послуг стежить за відповідністю законодавства та нормативам. Ця співпраця включає в себе низку дій та процедур, які спрямовані на забезпечення легальності та безпеки фінансових операцій, а також захисту прав споживачів. Важливою є інформованість та активна позиція необанків щодо змін в законодавстві та нормативах, що стосуються їхньої діяльності.

Один із важливих аспектів співпраці з регуляторними органами - це відповідність законодавству та ліцензування. В Україні регуляторні органи, зокрема Національний банк України (НБУ) та Комісія з питань регулювання фінансових послуг та ринків (КРФПР), мають право надавати ліцензії на надання фінансових послуг, включаючи необанкінгові послуги. Отримання ліцензії від регуляторних органів є обов'язковим для необанків, які бажають легально функціонувати на ринку [44].

Додатково до ліцензування, необанки повинні відповідати вимогам з протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (ПВКФТ) та забезпечувати належну кібербезпеку. Згідно зі статистикою НБУ, у 2020 році було зафіксовано 2665 випадків незаконних фінансових операцій, які порушили вимоги ПВКФТ.

Необхідність співпраці з регуляторними органами також стосується нагляду за фінансовою стабільністю та безпекою фінансових систем. НБУ та інші регуляторні органи відстежують стан ринку та вчасно реагують на можливі загрози, що можуть виникнути з боку необанківських установ.

Крім того, регулятори активно працюють над розробкою та вдосконаленням нормативного базису, який стосується необанкінгу. Наприклад, НБУ впровадив низку регуляторних змін, спрямованих на поліпшення регулювання ринку електронних грошей та інших фінансових

послуг, що надаються необанківськими установами.

Закон України "Про електронні гроші" та інші законодавчі акти встановлюють вимоги до діяльності необанків в цій галузі. Наприклад, згідно із цим законом, необанки повинні мати авторизацію НБУ для здійснення операцій з електронними грошима та дотримуватися вимог щодо зберігання коштів клієнтів.

Співпраця з регуляторними органами також включає в себе постійний моніторинг та аналіз змін в законодавстві та нормативах, а також участь у консультаціях та діалозі з регуляторами. Важливою є активна позиція необанків у впливі на розробку політики та правил галузі.

Розробка маркетингових стратегій та кампаній для привертання нових клієнтів та ретенції існуючих є важливим завданням для необанківських установ в контексті розвитку необанкінгу в Україні. Для досягнення успіху в цьому конкурентному ринковому середовищі необхідно розробляти ефективні маркетингові стратегії та кампанії, які привертають увагу та забезпечують стабільний потік клієнтів.

Перед тим як розробити маркетингові стратегії, необхідно ретельно проаналізувати цільову аудиторію. Дані про демографію, поведінку, потреби та побажання потенційних клієнтів допомагають створити ефективні комунікаційні повідомлення та стратегії, які відповідають їхнім потребам [16].

Ключовою складовою маркетингової стратегії є розробка унікальної пропозиції, яка виділяє необанк від конкурентів. Це може бути новий фінансовий продукт, вигідні умови обслуговування, надійність або інші переваги, які привертають клієнтів.

Для привертання нових клієнтів необхідно розробляти маркетингові кампанії, які орієнтовані на цільову аудиторію. Це може включати в себе використання рекламних каналів, таких як соціальні мережі, пошукова оптимізація, контекстна реклама та інші інструменти цифрового маркетингу.

Партнерські програми та акції можуть бути ефективними інструментами для привертання нових клієнтів. Співпраця з іншими компаніями та банками може допомогти залучити нових клієнтів через спільні акції та пропозиції.

Ретенція існуючих клієнтів є не менш важливою, ніж привертання нових. Для цього необхідно створювати програми лояльності, надавати персоналізовані послуги та заохочувати клієнтів залишатися у компанії.

Ефективність маркетингових стратегій та кампаній повинна постійно моніторитися і аналізуватися. Використовуючи аналітичні інструменти, можна визначити, які заходи працюють краще та вносити коригування в стратегію на основі отриманих даних.

Розглянемо приклад успішної маркетингової стратегії. Наприклад, необанк вирішив запустити новий цифровий продукт - мобільний додаток для управління фінансами. Їх цільова аудиторія - молоді люди віком від 18 до 35 років, які активно користуються смартфонами та зацікавлені в ефективному управлінні своїми фінансами.

Необанк розробив унікальний інтерфейс додатка, який був інтуїтивно зрозумілим і зручним для цільової аудиторії. Вони запустили рекламну кампанію в соціальних мережах, використовуючи яскраві та привабливі рекламні матеріали [45].

Також, необанк запустив програму лояльності, де клієнти мали можливість заробляти бонуси та отримувати знижки за активне використання додатка. Ця програма стимулювала клієнтів залишатися та активно користуватися послугами необанку.

Моніторинг показав, що кількість завантажень додатка і активність користувачів значно зросли, а також було зазначено збільшення кількості вкладень і переказів через додаток.

Усе це підтверджує важливість розробки ефективних маркетингових стратегій та кампаній для привертання нових клієнтів та ретенції існуючих у необанкінгу в Україні. Такі стратегії допомагають не тільки залучити цільову

аудиторію, але й створити підґрунтя для стабільного росту та розвитку цього сектору фінансових послуг.

Збільшення географічного охоплення через розширення мережі партнерів та пунктів обслуговування є одним із ключових напрямів підвищення ефективності необанків в Україні. Ця стратегія важлива для розвитку необанкінгу і дозволяє залучити більше клієнтів та покращити їхню доступність до фінансових послуг.

Одним із способів збільшення географічного охоплення є активна співпраця з партнерами. Необанківські установи можуть укладати угоди з різними компаніями та організаціями для надання своїх фінансових послуг через партнерів. Наприклад, співпраця з мерчантами, торговими мережами або іншими фінансовими установами дозволяє розширити присутність на ринку.

Створення і розвиток мережі пунктів обслуговування є ще одним ефективним способом збільшення географічного охоплення. Це може включати в себе відкриття власних фізичних відділень або пунктів обслуговування в різних містах та населених пунктах.

Важливою частиною стратегії є використання сучасних технологій, таких як мобільні додатки та онлайн-платформи, для забезпечення доступності фінансових послуг у віддалених регіонах. Це дозволяє клієнтам користуватися послугами необанку незалежно від їхнього місця проживання.

Давайте розглянемо приклад успішного розширення мережі пунктів обслуговування одного з необанків в Україні. Ця установа вирішила розширити свою присутність в регіональних містах та малих населених пунктах, де раніше вона не мала представництва [46].

Необанк відкрив нові фізичні відділення в цих місцях, де вони надавали свої послуги та консультації клієнтам. Одночасно, вони запустили рекламну кампанію в цих регіонах, що надала імпульс для привертання нових клієнтів.

Результатом цього розширення стала збільшена кількість клієнтів та зростання активності на регіональних ринках. Клієнти, які раніше мали

обмежений доступ до фінансових послуг, тепер отримали можливість зручно та надійно користуватися ними.

Збільшення географічного охоплення через розширення мережі партнерів та пунктів обслуговування є важливою стратегією для розвитку необанкінгу в Україні. Ця стратегія дозволяє залучити нових клієнтів, підвищити доступність фінансових послуг та сприяє стабільному зростанню цього сектору фінансових послуг.

Розвиток мобільних додатків та онлайн-платформ є одним із важливих напрямів підвищення ефективності необанківських установ в Україні. Ці технології надають клієнтам зручний та доступний спосіб користуватися фінансовими послугами, сприяючи розвитку цього сектору фінансової індустрії.

Однією з ключових ініціатив у розвитку необанкінгу є створення мобільних додатків для надання фінансових послуг. Ці додатки надають клієнтам можливість керувати своїми фінансами, проводити операції та моніторити стан своїх рахунків безпосередньо зі смартфона або планшета.

Наприклад, одна з необанківських установ в Україні розробила мобільний додаток, який дозволяє клієнтам відкривати рахунки, здійснювати перекази, оплачувати рахунки та перевіряти стан своїх фінансів в реальному часі. Цей додаток став важливим інструментом для зручного доступу до фінансових послуг, особливо для молоді та активних користувачів сучасних технологій.

Розширення мобільних додатків також охоплює сегмент інвестицій. Багато необанківських установ надають можливість клієнтам інвестувати у різні фінансові інструменти через онлайн-платформи.

Наприклад, платформи для інвестицій у цифрові активи та криптовалюти стали популярними серед інвесторів. Це дозволяє клієнтам вільно оперувати своїми інвестиціями та використовувати цифрові ресурси для збільшення свого капіталу.

Прикладом успішного розвитку мобільного додатка є додаток для

електронних грошей однієї з необанківських установ. Цей додаток надає можливість користувачам здійснювати грошові перекази, оплачувати рахунки та проводити інші фінансові операції за допомогою мобільного телефону.

Завдяки зручному і інтуїтивно зрозумілому інтерфейсу, цей додаток здобув велику популярність серед користувачів. Клієнти можуть легко управляти своїми фінансами, не відвідуючи банківські відділення або пункти обслуговування. Крім того, додаток надає зручний доступ до історії та звітності по операціях, що дозволяє клієнтам контролювати свої витрати та доходи.

Розвиток мобільних додатків та онлайн-платформ є ключовим напрямком у стратегії розвитку необанкінгу в Україні. Ці технології надають клієнтам зручний та доступний спосіб користуватися фінансовими послугами, сприяючи збільшенню доступності фінансових послуг та розвитку цього сектору. За допомогою мобільних додатків та онлайн-платформ, клієнти можуть легко управляти своїми фінансами, інвестувати та забезпечувати своє майбутнє фінансове благополуччя.

Вдосконалення системи обробки транзакцій та зменшення часу на їх виконання є одним із критичних аспектів стратегії розвитку необанкінгу в Україні. Швидка та ефективна обробка фінансових транзакцій має велике значення для забезпечення задоволеності клієнтів, підвищення конкурентоспроможності та розвитку цього сектору фінансових послуг.

Оптимізація процесів обробки фінансових транзакцій полягає в удосконаленні всіх етапів обробки платежів, переказів та інших фінансових операцій. Це включає в себе автоматизацію багатьох операцій, використання сучасних технологій обробки даних та оптимізацію внутрішніх процесів.

Штучний інтелект (ШІ) та машинне навчання (МН) відіграють ключову роль у вдосконаленні систем обробки транзакцій. Ці технології дозволяють аналізувати великі обсяги даних в реальному часі, виявляти аномалії та шукати способи покращення ефективності обробки транзакцій [47].

Наприклад, системи ШІ можуть виявляти підозрілі транзакції та

шахрайську діяльність на ранніх стадіях, що допомагає уникнути фінансових втрат та забезпечує безпеку операцій. Машинне навчання, в свою чергу, дозволяє прогнозувати обсяги транзакцій, що допомагає у плануванні ресурсів та збільшенні продуктивності.

Один із способів зменшення часу обробки транзакцій - це впровадження систем обробки у реальному часі. Це дозволяє клієнтам отримувати миттєвий доступ до своїх грошей та інших фінансових ресурсів. Наприклад, перекази можуть бути виконані в режимі реального часу без затримок [17].

Прикладом успішної оптимізації системи обробки транзакцій є впровадження системи швидкої оплати однієї з необанківських установ в Україні. Ця система дозволяє клієнтам здійснювати миттєві перекази коштів на інші рахунки та картки в режимі реального часу.

Головною перевагою цієї системи є її швидкість та доступність. Клієнти можуть здійснювати перекази зі свого мобільного додатка або онлайн-платформи за кілька секунд, без зайвих формальностей та затримок. Це робить процес обробки транзакцій максимально зручним та ефективним для користувачів.

Розробка аналітичних інструментів для прогнозування ринкових тенденцій та прийняття ефективних рішень є важливим напрямком розвитку необанкінгу в Україні. В сучасному фінансовому секторі доступ до точної та актуальної інформації, що дозволяє аналізувати ринкові умови та прогнозувати їхні зміни, стає ключовим чинником успіху.

Одним із основних напрямків розвитку необанкінгу в Україні є розробка аналітичних інструментів, які допомагають аналізувати ринкові дані. Це включає в себе створення систем, які збирають, обробляють та аналізують дані про фінансові ринки, інтереси клієнтів та кон'юнктуру ринку. Наприклад, аналітичні платформи можуть автоматично моніторити зміни в обсягах попиту та пропозиції на ринку, цінові тренди, а також поведінку клієнтів.

Аналітичні інструменти дозволяють розвивати моделі прогнозування ринкових тенденцій на основі історичних даних та аналізу структури ринку. Це допомагає прогнозувати, які фактори можуть вплинути на ринок у майбутньому, і приймати відповідні стратегічні рішення.

Наприклад, аналітична система може аналізувати зміни відсоткових ставок, інфляційні тенденції, зміни в законодавстві та інші фактори, які можуть вплинути на ринкову ситуацію. На основі цього аналізу можна розробити стратегії управління активами, оптимізації портфеля та ризикового управління.

Аналітичні інструменти стають невід'ємною частиною процесу прийняття рішень в необанківських установах. Вони допомагають здійснювати більш обґрунтовані та стратегічні рішення, які сприяють розвитку бізнесу та забезпеченню ефективного використання ресурсів.

Прикладом успішної розробки аналітичних інструментів є система прогнозування кредитного ризику одного з необанківських фінансових постачальників в Україні. Ця система використовує аналіз великих обсягів даних, включаючи історію платежів та фінансовий стан клієнтів, для прогнозування ймовірності неплатоспроможності кредиторів.

Головною перевагою цієї системи є здатність надавати прийнятні рішення про надання кредитів в режимі реального часу. Кредитні заявки обробляються автоматично, а рішення приймаються на основі аналізу ризиків. Це допомагає зменшити час, необхідний для надання кредиту, і забезпечує більшу точність в прийнятих рішеннях.

Співпраця з іншими гравцями в екосистемі фінансових послуг є важливим аспектом стратегії розвитку необанкінгу в Україні. Цей підхід дозволяє створити синергію та розширити можливості для розвитку фінансових послуг, забезпечуючи більше користі для клієнтів та сприяючи конкурентоспроможності на ринку. Для досягнення цих цілей важливо встановити партнерські відносини та розробити стратегію співпраці з іншими учасниками екосистеми фінансових послуг.

Створення фінансових екосистем, де небанківські установи співпрацюють з іншими гравцями, такими як банки, страхові компанії, фінтех-стартапи і додаткові фінансові послуги, дозволяє створити цільову фінансову екосистему для клієнтів. Наприклад, це може включати в себе забезпечення клієнтів інтегрованими рішеннями для управління фінансами, які включають в себе банківські продукти, страхування та інші фінансові послуги.

Співпраця з іншими учасниками екосистеми може також допомогти небанківським установам розширити своє географічне охоплення. Наприклад, через партнерство з мережею пунктів обслуговування або іншими фінансовими установами можна розширити доступ клієнтів до фінансових послуг у різних регіонах України [48].

Прикладом успішної співпраці в екосистемі фінансових послуг є партнерство небанкінгової компанії з банком для створення спільної платіжної платформи. Ця платформа об'єднує функціональність небанкінгу та традиційного банківського обслуговування, надаючи клієнтам доступ до різних фінансових послуг у зручному середовищі.

Головною перевагою цієї співпраці є розширення можливостей для клієнтів, які можуть користуватися як банківськими, так і небанкінговими послугами на одній платформі. Це створює більше варіантів для клієнтів і сприяє конкурентному середовищу в фінансовому секторі.

Співпраця з іншими гравцями в екосистемі фінансових послуг є важливою стратегією для розвитку небанкінгу в Україні. Ця співпраця дозволяє створити синергію, розширити можливості для клієнт.

Отже, для підвищення ефективності небанківських структур і розвитку їх стратегії необхідно розглядати кілька ключових напрямків. Це включає удосконалення технологічної інфраструктури, розширення спектру фінансових продуктів та послуг, підвищення рівня кібербезпеки та захисту даних клієнтів, ож активну роботу з вдосконаленням аналітичних методів для виявлення та вирішення ризиків.

ВИСНОВКИ

Розробка і реалізація необанкінгових послуг у фінансовій сфері України в останні роки є надзвичайно актуальною та обговорюваною темою. Дослідження, проведені в рамках даної магістерської роботи, свідчать про те, що необанкінгові компанії стають все більш важливими гравцями на ринку фінансових послуг України. Ці компанії активно використовують інноваційні технології та підходи для надання широкого спектру фінансових послуг, конкуруючи з традиційними банками.

Україна має потужний потенціал для подальшого розвитку необанкінгу. Перш за все, це пов'язано зі зростанням використання сучасних технологій та інтернету серед населення. Висока мобільність і доступність смартфонів сприяють розширенню клієнтської бази для необанкінгових компаній.

Однією з головних переваг необанкінгових компаній є їхня здатність забезпечувати швидку та зручну обробку фінансових операцій. Завдяки використанню сучасних технологій, таких як штучний інтелект і блокчейн, вони можуть пропонувати послуги, які більш точно відповідають потребам клієнтів.

Необанкінгові компанії також активно співпрацюють з іншими галузями, такими як електронна комерція та фінтех-стартапи. Це дозволяє їм розширювати свій асортимент послуг та збільшувати свою клієнтську базу.

За результатами дослідження, можна зазначити, що розвиток необанкінгу в Україні має потенціал для подальшого зростання і конкуренції на ринку фінансових послуг. Однак існують деякі виклики і ризики, які потребують уваги та регулювання з боку влади і регуляторів. До таких викликів можна віднести питання щодо безпеки фінансових операцій, захисту персональних даних, та забезпечення фінансової стабільності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баранов А. О. Інтернет речей і штучний інтелект: витоки, проблеми правового регулювання URL: https://www.academia.edu/download/55034651/itlawkonfer_2017_.pdf#page=18
2. Батковський А. Рейтингова оцінка діяльності банків [Текст] / Фінанси України. – 2004. – С. 145-150
3. Беззуб Р.Ю. Проблеми розвитку необанків в Україні Розвиток банківських послуг та інновацій в цифровій економіці : матеріали наук.-практ. інтерн. конф. студ. аспір. і молод. вчених, Київ : КНЕУ. 14 квітня 2019 р. С. 57–59.
4. Громадське - Останні новини дня, всі надзвичайні новини в Україні | hromadske. hromadske - Останні новини дня, всі надзвичайні новини в Україні читайте на Громадському | hromadske. URL: <https://hromadske.ua/> (дата звернення: 10.10.2023).
5. Губа М., Лінник А., Колесник Д. Розвиток необанків в Україні та світі. Регіональна економіка та менеджмент. 2019. № 2 (24). С. 71–74. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/3830/1/71-74.pdf>
6. Житар М.О. Необанкінг: зарубіжний досвід та українська перспектива. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2019. № 2. С. 81–95.
7. Закон України «Про банки і банківську діяльність» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
8. Іршак О., Творидло О. Розвиток необанків в Україні та світі URL: <http://212.1.86.13/jspui/bitstream/123456789/3830/1/71-74.pdf>
9. Кльоба Л.Г. Цифровізація – інноваційний напрямок розвитку банків. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/86.pdf
10. Кононенко Г.І. Економічна інтеграція банків та фінансових компаній на ринку фінансових послуг URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/10930/2/%D0%A2%D0%BE%D0>

%BC%201%20%D0%A2%D0%95%D0%97%D0%98%20%D0%94%D0%9E%D0%9F%D0%9E%D0%92%D0%86%D0%94%D0%95%D0%99%2010.06.2022.pdf#page=260

11. Корнівська В.О. Цифровий банкінг: ризики фінансової дигіталізації. Проблеми економіки. 2017. № 3. С. 254–261.

12. Л. Г. Кльоба, Оцінювання рівня інноваційності банківських продуктів та послуг URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5024>

13. Лобозинська С., Скоморович І. і Владичин У. Діяльність необанків на ринку фінансових послуг в Україні та світі. Фінансовий простір. 2021. № 3(43). С. 7–21.

14. М.С. Лавренюк, О.М. Новіков Огляд методів машинного навчання URL: <http://journal.iasa.kpi.ua/article/view/114466/123508>

15. Постанова № 134 Національного Банку України «Про затвердження Положення про порядок ідентифікації та визнання банківських груп» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0708-12#Text>

16. Стратегія розвитку «Індустрія 4.0» - Mautic – АППАУ URL: <https://mautic.appau.org.ua/asset/42:strategia-rozvitku-4-0-v3pdf>

17. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finteh2025.pdf

18. Українські необанки: ключові гравці й потенційні ніші для розвитку URL: <https://elnews.com.ua/uk/ukrayinski-neobanku-klyuchovi-gravczi-j-potenczijni-nishi-dlya-rozvytku/>

19. Цівина М.С., Петрашко Л.П. Фактори та мотиви виходу міжнародних банківських груп на фінансовий ринок України. Банківська справа. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/7976/Petrashko%204.pdf?sequence=3&isAll owed=y>

20. Чайковський Я., Ковальчук Я. Сучасні фінтех напрямки в банківському секторі URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1318/1322>

21. Чиж Н.М, Матрушенко О.О. Open-банкінг: його вигоди та втрати URL:
https://www.researchgate.net/profile/VadymPolishchuk/publication/361989711_Analysis_of_the_development_of_the_insurance_market_of_Ukraine_in_2016-2021/links/62d021de953dfc1e93ff7eb7/Analysis-of-the-development-of-the-insurance-market-of-Ukraine-in-2016-2021.pdf#page=153
22. About The Global Innovation Index URL:
<https://www.globalinnovationindex.org/about-gii>
23. Bank of America Annual Report 2019 URL:
https://d1io3yog0oux5.cloudfront.net/_cea96d755aeda3a24e79277949031e38/bankofamerica/db/867/7068/annual_report/2019_ar.pdf
24. Bank of America Patents – Key Insights and Stats URL:
<https://insights.greyb.com/bank-of-america-patents/>
25. Consolidated financial statements and Notes and Supplementary information URL: <https://www.jpmorganchase.com/content/dam/jpmc/jpmorgan-chase-andco/investor-relations/documents/audited-financial-statements-2021.pdf>
26. Driving Responsible Growth — now and going forward URL:
https://d1io3yog0oux5.cloudfront.net/_cea96d755aeda3a24e79277949031e38/bankofamerica/db/867/9640/annual_report/BAC_AR21_Full_Report_030122+%281%29.pdf
27. Dynamic Business report: ICBC: The future of tech in banking URL:
<https://www.nzherald.co.nz/business/dynamic-business-report-icbc-the-future-of-tech-inbanking/K36XSLNYAME7AOHJEQSYWD4CWI/>
28. Fintech - How banks can maximize the value of fintech acquisitions URL:
<https://advisory.kpmg.us/blog/2022/banks-maximize-value-fintech-acquisitions.html>
29. Four essential trends for the banking industry URL:
<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/nl/Documents/financial-services/deloittenl-fsi-tech-trends-banking-2021.pdf>

30. Here's how much banks spend on tech vs. Amazon and Google
 URL:<https://www.efinancialcareers.com/news/finance/banks-tech-spending-vs-google-andamazon>

31. How banks can maximize the value of fintech acquisitions URL:
<https://advisory.kpmg.us/content/dam/advisory/en/pdfs/2022/banks-maximize-value-fintech-acquisitions.pdf>

32. ICBC 2019 Annual Report
 URL:<http://v.icbc.com.cn/userfiles/Resources/ICBCLTD/download/2020/2019AnnualReport.pdf>

33. ICBC 2021 Annual Report
 URL:<http://v.icbc.com.cn/userfiles/Resources/ICBCLTD/download/2022/2021AnnualReport20220427.pdf>

34. Industrial and Commercial Bank of China Patents – Key Insights and Stats URL: <https://insights.greyb.com/industrial-and-commercial-bank-of-china-patents/>

35. It's Not Just COVID: Understanding the Drop in U.S. Patent Application Filings URL: <https://ipwatchdog.com/2022/02/09/its-not-just-covid-understanding-the-drop-in-u-s-patent-application-filings/id=145491/>

36. JP Morgan Patents – Key Insights and Stats URL:
<https://insights.greyb.com/jp-morgan-patents/#rd-focus-how-jpmorgan-chase-research-focus-changed-over-the-years>

37. JPMorgan Chase & Co. Annual Report 2019 URL:
<https://www.jpmorganchase.com/content/dam/jpmc/jpmorgan-chase-and-co/investorrelations/documents/annualreport-2019.pdf>

38. Kloba, L. H. (2018), “Digitization is innovative to the development of banks”, *Efektyvna ekonomika*, [Online], vol. 12, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6741>. DOI: 10.32702/2307-2105-2018.12.84 (in Ukrainian)

39. Komarov A.V., Martyukova V.M. (2020) Neobanking as a direction of development of modern financial technologies. Vestnik universiteta. I. 3, pp. 134–142. (in Russian)
40. Kornivska, V. O. (2017). Digital Banking: Risks of Financial Digitization. Problemy ekonomik`. no 3. pp. 254–261.
41. Largest banks and bank holding companies by market cap URL: <https://companiesmarketcap.com/banks/largest-banks-by-market-cap/>
42. Neobanki: budushchee ili tupikovaya vetv razvitiya bankovskoi sistemy [Neobanks: the future or dead-end development of the banking system]. Available at: <https://vlasnasprava.ua/neobanki-budushhee-ili-tupikovaya-vetv-razvitiya-bankovskoj-sistemy/>
43. Oxford dictionary. FinTech. URL:<http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1318/1322>
44. P. Schuffel Taming the Beast: A Scientific Definition of Fintech URL: https://web.archive.org/web/20220131193738/https://www.researchgate.net/publication/314437464_Taming_the_Beast_A_Scientific_Definition_of_Fintech
45. Pulse of Fintech H1'22 URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2022/08/pulse-of-fintech-h1-22.pdf>
46. The three key areas of fintech acquisition success URL: <https://bankingblog.accenture.com/three-key-areas-of-fintech-acquisition-success>
47. Umar Farooqa Mosab I.Tabashb. How do market capitalization and intellectual capital determine industrial investment? URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2214845022000199>
48. Wells Fargo & Company 2019 Annual Report URL:<https://www08.wellsfargomedia.com/assets/pdf/about/investor-relations/annualreports/2019-annual-report.pdf>
49. Wells Fargo & Company 2021 Annual Report URL: <https://www08.wellsfargomedia.com/assets/pdf/about/investor-relations/annualreports/2021-annual-report.pdf>

50. Wells Fargo Patents – Key Insights and Stats URL:
<https://insights.greyb.com/wells-fargo-patents/#how-many-wells-fargo-patents-are-alivedead>

51. What Is Open Banking? URL:
<https://www.forbes.com/advisor/banking/openbanking/>

52. Which AI Technologies Are Used in Banking? URL:
<https://www.techfunnel.com/fintech/ai-technologies-used-banking/>

53. Zhytar M.O., Zelinska V.S. (2019), “Neobanking: foreign experience and ukrainian perspective”, Zbirnyk naukovykh prats' Universytetu derzhavnoi fiskal'noi sluzhby Ukrainy [Collection of scientific works of the University of the State Fiscal Service of Ukraine], vol. 2, pp. 81–95.

ДОДАТКИ

Додаток А

Функції цифрових банків

Функції	Опис	Переваги
Мобільні додатки	Цифрові банки зазвичай надають клієнтам зручний мобільний додаток для керування своїми фінансами	<ul style="list-style-type: none"> - мобільний банкінг дозволяє клієнтам переглядати стан своїх банківських рахунків в режимі реального часу. - мобільний банкінг дозволяє клієнтам здійснювати платежі та перекази зі своїх мобільних пристроїв. - мобільний банкінг дозволяє клієнтам керувати своїми інвестиціями та портфелем цінних паперів. - мобільний банкінг надає можливість керувати кредитами та позиками. - мобільний банкінг надає можливість управляти системами безпеки та контролю доступу до банківських рахунків.
Онлайн-клієнтський сервіс	Є однією з ключових функцій цифрових банків, яка забезпечує клієнтам зручний та доступний спосіб управління своїми фінансами через веб-сайти.	<ul style="list-style-type: none"> - дозволяє клієнтам переглядати інформацію про свої банківські рахунки через веб-сайт банку - дозволяє клієнтам здійснювати різні фінансові операції через веб-сайт банку - дозволяє клієнтам керувати своїми інвестиціями та портфелем цінних паперів через веб-сайт банку - дозволяє клієнтам керувати своїми кредитами та позиками через веб-сайт банку - надає можливість клієнтам управляти системами безпеки та контролю доступу до своїх банківських рахунків через веб-сайт банку
Автоматизація фінансів	Цифрові банки використовують технології ШІ та машинного навчання для аналізу витрат клієнтів та надання порад щодо оптимізації їх бюджетів.	<ul style="list-style-type: none"> - автоматизованої обробки операцій є підвищення ефективності та швидкості обслуговування клієнтів. Роботи та ШІ можуть виконувати рутинні фінансові операції значно швидше, ніж це може зробити людина. - автоматизована обробка операцій сприяє зменшенню ризику та помилок. Роботи та ШІ можуть виконувати аналіз фінансових даних та виявляти незвичайні та підозрілі транзакції, що може свідчити про можливі шахрайські дії або шахрайську активність.

Продовження Додатка А

		<p>- автоматизована обробка операцій дозволяє банкам знизити витрати на оплату праці та зробити свою діяльність більш ефективною. Роботи та ШІ можуть працювати цілодобово без відпусток та відпочинку, що робить їх більш вигідними з економічної точки зору.</p> <p>- з використанням ШІ та роботів також можна покращити клієнтський сервіс. ШІ може аналізувати дані про клієнтів та їхні фінансові потреби, щоб надавати персоналізовані рекомендації та пропозиції.</p>
<p>Інтеграція цифрових банків з іншими фінансовими та технологічними сервісами(інтернет-комерція, фінтех-послуги та додатки для управління фінансами)</p>	<p>Відкриває широкі можливості для зручності та ефективності фінансового управління для клієнтів цифрових банків. Ця інтеграція є важливим аспектом розвитку небанкінгу в Україні та світі. Інтеграція цифрових банків з іншими сервісами також сприяє покращенню безпеки фінансових транзакцій.</p>	<p>- інтеграція з інтернет-комерцією дозволяє клієнтам здійснювати онлайн-платежі та покупки безпосередньо зі своїх цифрових банків. Користувачі можуть зручно здійснювати платежі за товари та послуги через інтернет, використовуючи збережені в банку банківські картки або інші методи оплати. [52].</p> <p>- інтеграція з фінтех-послугами дозволяє клієнтам отримувати доступ до різних фінансових інновацій та рішень, які надаються сторонніми фінтех-компаніями. Наприклад, це може бути можливість інвестувати в цифрові активи, отримати швидкі кредити або скористатися іншими фінтех-послугами. [22].</p> <p>- інтеграція з додатками для управління фінансами надає клієнтам можливість керувати всіма своїми фінансами, включаючи рахунки в інших банках або фінансові інструменти, через один цифровий банківський додаток. Користувачі можуть відстежувати всі свої фінанси на одній платформі, отримувати аналітичні дані та звіти, а також приймати фінансові рішення на основі комплексної інформації.</p> <p>Банки використовують передові технології шифрування та автентифікації для захисту особистих даних та фінансової інформації клієнтів під час інтеграції з іншими сервісами.</p>

Законодавча база регулювання необанкінгу в Україні

Назва Закону/Нормативного акту	Основні положення	Регулятор
Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг"	Визначає загальні принципи функціонування фінансового ринку, включаючи необанкінг. Вимагає ліцензування для провадження фінансових послуг.	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг
Закон України "Про відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму"	Встановлює вимоги до попередження відмивання грошей та фінансування тероризму в сфері необанкінгу.	Державна служба фінансового моніторингу України
Закон України "Про електронні гроші"	Регулює діяльність електронних грошей, яка є частиною необанкінгу. Вимагає ліцензування емітентів електронних грошей.	Національний банк України
Постанова Національного банку України "Про порядок надання ліцензії на провадження операцій із зберігання внесків фізичних осіб"	Регулює умови надання ліцензії на провадження зберігання внесків фізичних осіб у необанківських установах.	Національний банк України
Закон України "Про захист прав споживачів"	Встановлює правила та умови надання фінансових послуг споживачам, включаючи необанкінг.	Антимонопольний комітет України

Захист прав споживачів в небанківських установах в Україні

Правила захисту прав та інтересів клієнтів в небанківських установах	Опис
Право на інформацію	Клієнти мають право на доступ до повної та достовірної інформації про послуги, комісії, тарифи та умови їхнього надання. Установи повинні надавати клієнтам зрозумілу та доступну інформацію перед укладанням угоди.
Право на відмову та розірвання угоди	Клієнти мають право відмовитися від угоди з небанківською установою без будь-яких обмежень та внесення комісій, якщо це передбачено законом. Також існує право на розірвання угоди у визначених випадках, таких як порушення умов договору.
Право на конфіденційність і захист персональних даних	Клієнти мають право на конфіденційність своїх персональних даних, а також на захист цих даних від несанкціонованого доступу. Небанківські установи повинні дотримуватися вимог щодо обробки та зберігання особистої інформації.
Право на скаргу та врегулювання суперечок	Клієнти мають право подавати скарги на дії небанкінгових установ до відповідних органів контролю та нагляду, а також до спеціалізованих омбудсменів чи асоціацій. Установи повинні мати процедури внутрішнього розгляду скарг та їхнього врегулювання.
Право на звернення до суду	У випадку порушення їхніх прав клієнти мають право на звернення до суду для врегулювання суперечок та отримання компенсації. Закон визначає процедури та строки подання судових позовів.
Право на відшкодування завданих збитків	Клієнти мають право на відшкодування завданих їм збитків у випадку недотримання небанкінговою установою своїх зобов'язань. Вимоги до компенсації збитків також визначаються законом.

Визначення основних гравців на ринку небанкінгу в Україні

Назва	Рік заснування	Банківська ліцензія	Банківські продукти	Клієнти
Монобанк (Monobank)	2017	Акціонерне товариство «Універсал Банк»	Онлайн-платежі, перекази. депозити, кредити, кеш-бек, емісія карток в біткоїнах, купівля акцій на американському фондовому ринку	Фізичні особи, фізичні особи підприємці
О.банк (O.Bank)	2020	Акціонерне товариство «Ідея Банк»	Онлайн-платежі, депозити, кредити, безконтактні р2р перекази, зняття готівки з банкоматів без комісій у перші 4 місяці користування картою	Фізичні особи
Спортбанк (Sportbank)	2019	Публічне акціонерне товариство «Оксі Банк»	Онлайн-платежі, перекази. депозити, кредити, кешбек 10% при купівлі спортивного одягу та абонементів у фітнес клуби	Фізичні особи
Тодобанк (Todobank)	2019	Акціонерне товариство «Мегабанк»	Онлайн-платежі, перекази. депозити, кредити, оплата комунальних послуг без комісій, можливість використовувати у мобільному додатку платіжну картку, іншого банку	Фізичні особи
Ізібанк (Izibank)	2020	Акціонерне товариство «ТАСКОМБАНК»	Онлайн-платежі, перекази, депозити, кредити, кешбек 1% на всі категорії платежів	Фізичні особи
Необанк (Neobank)	2020	Публічне акціонерне товариство «АКБ «Конкорд»	Онлайн-платежі, перекази. депозити, кредити, касовий апарат у телефоні, власний еквайринг, нагадування про сплату процентів за кредитом та податків	Фізичні та юридичні особи, фізичні-особи підприємці
Банк власний рахунок	2021	Публічне акціонерне товариство «БАНК ВОСТОК»	Онлайн-платежі, перекази. депозити, кредити, зарахування бонусів на платіжну картку при покупці в мережі Fozyy	Фізичні особи

Порівняльна таблиця послуг віртуальних банків України

Назва банку	Відсоткова ставка в місяць	Відсоток на залишок	Пільговий період	Кредитний ліміт	Кешбек
Монобанк (Monobank)	3,1%	3% річних	55-62 днів	до 500 000,00 грн	до 20%
О.банк (O.Bank)	3,1-3,5%	4-5% річних	55-62 днів; 120 днів	до 50 000,00 грн	до 30 %
Спортбанк (Sportbank)	-	5,55-7% річних	62-120 днів	до 100 000,00 грн	10-20 %
Тодобанк (Todobank)	-	5% річних	до 62 днів	до 200 000,00 грн	0,5-1,5 %
Ізібанк (Izibank)	3,08%	3% річних	55-62 днів	до 200 000,00 грн	1% на всі покупки
Необанк (Neobank)	1,25-5%	9,25% річних	72 днів	від 500,00 до 150 000,00 грн	1% по всіх категоріях витрат без обмеження по сумі
Банк власний рахунок		7% річних	62 днів	до 100 000,00 грн	

Основні функції мобільного банкінгу

Функція	Опис
Переказ коштів	Користувачі можуть здійснювати перекази коштів між своїми рахунками, а також на рахунки інших осіб.
Оплата рахунків	Мобільний банкінг дозволяє користувачам оплачувати рахунки за комунальні послуги, інтернет, мобільний зв'язок та інше.
Перевірка балансу	Користувачі можуть перевіряти баланс своїх банківських рахунків в режимі реального часу.
Історія транзакцій	Мобільний банкінг надає можливість переглядати історію транзакцій, щоб відстежувати всі фінансові операції.
Замороження картки	Користувачі можуть заморожувати свої банківські картки в разі втрати або крадіжки для забезпечення безпеки.
Мобільні платежі	Використовуючи NFC-технологію або QR-коди, користувачі можуть здійснювати мобільні платежі в магазинах та ресторанах.
Управління депозитами	Мобільний банкінг дозволяє клієнтам керувати своїми депозитами, включаючи перегляд ставок та умов.
Замовлення чекових книжок	Користувачі можуть замовити чекові книжки або відновити їх через мобільний банкінг.
Повідомлення та сповіщення	Мобільний банкінг надає можливість налаштовувати сповіщення про операції та інші події на рахунку.
Зміна особистих даних	Користувачі можуть змінювати особисті дані та контактну інформацію через мобільний банкінг.
Консультація з підтримкою	Мобільний банкінг надає можливість зв'язатися з підтримкою банку та отримувати консультацію онлайн.

Досвід необанкінгу в зарубіжних країнах

Країна	Досвід необанкінгу
США	<p>Тут працює безліч фінтех-компаній, серед яких варто виділити PayPal, Square і Stripe. PayPal, наприклад, створений в 1998 році та став однією з перших компаній, що надавала можливість онлайн-платежів.</p> <p>Спочатку він був дуже популярний серед користувачів аукціону eBay, але з часом розширив свою діяльність і став глобальним гравцем у сфері електронних платежів. Square і Stripe також є успішними фінтех-компаніями, що спеціалізуються на платіжних рішеннях для бізнесу. Вони надають зручні і доступні інструменти для обробки платежів та управління фінансами</p>
Велика Британія	<p>Тут діють такі компанії, як Revolut, Monzo і TransferWise (тепер Wise). Revolut, заснований у 2015 році, швидко став одним із лідерів у сфері міжнародних переказів та конвертації валют. Monzo, у свою чергу, надає онлайн-банкінгові послуги з фокусом на зручності та мінімальних комісіях. Wise є іншим прикладом успішної фінтех-компанії, яка спеціалізується на переказі коштів за кордон та конвертації валют за конкурентними курсами [11]</p>
Сингапур	<p>Відомий своєю роллю у розвитку необанкінгу. Компанія Grab, спочатку відома як служба таксі, розширила свою діяльність на ринок фінансових послуг та стала однією з найбільших фінтех-платформ в Південно-Східній Азії. Вона надає користувачам можливість здійснювати платежі, отримувати кредити та інші фінансові послуги через мобільний додаток.</p>

Продовження Додатку К

Швеція	Компанія Klarna стала однією з провідних у сфері онлайн-платежів та послуг "купіть зараз, сплатіть пізніше". Її популярність швидко зросла, і вона стала глобальним гравцем, надаючи свої послуги в багатьох країнах світу.
Китай	Цікавим прикладом є Китай, де компанії Alipay та WeChat Pay, які входять у групу Alibaba і Tencent відповідно, стали популярними способами онлайн-платежів та фінансового обслуговування. Вони надають можливість оплачувати рахунки, купувати товари та послуги, а також інвестувати гроші через мобільні додатки.